

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ข้อ ๑๔ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๒๕ มาตรา ๑๓ คือการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ โดยมีการใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งการใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายจะต้องเกิดขึ้นพร้อมกันหรือต่อเนื่องกับการลักทรัพย์ หากเป็นการขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายในอนาคต ก็ไม่เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เป็นความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ (ฎ.๑๙๗๒/๒๕๒๑) การขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายอาจเป็นการขู่เข็ญด้วยคำพูดหรือกิริยาท่าทางก็ได้ (ฎ.๘๗๙๐/๒๕๕๔) นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาพิเศษ คือ เพื่อให้ความสะตอกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น หรือยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ หรือปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ ให้ออกจากการจับกุม ด้วย

- จำเลยขอเงินโดยขู่ว่าจะถ้าไม่ให้จะเผาบ้าน จะขว้างลูกระเบิด ห้ามแจ้งตำรวจมิฉะนั้นจะทำร้าย **แสดงว่าไม่ใช่ทำร้ายในทันใดนั้น แต่จะทำร้ายในภายหลัง** ไม่เป็นชิงทรัพย์ แต่เป็นความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ (ฎ.๑๙๗๒/๒๕๒๑)

- จำเลยมาทวงหนี้จากผู้เสียหายโดยอ้างว่าเป็นหนี้ค่าอาหารบิดาจำเลย แต่ผู้เสียหายไม่ยอมให้ จำเลยจึงทำร้ายร่างกายผู้เสียหายและใช้อำนาจบังคับโดยพลการเอาเงินของผู้เสียหายไป แม้เงินที่เอาไปจะมีจำนวนเท่าที่ผู้เสียหายเป็นหนี้บิดาจำเลย แต่จำเลยก็ไม่มีสิทธิ์ใดๆ โดยชอบที่จะกระทำเช่นนั้นได้ กรณีถือได้ว่าจำเลยมีเจตนาเอาเงินของผู้เสียหายไปโดยทุจริต การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ (ฎ.๘๑๙๒/๒๕๕๓)

- ผู้เสียหายไม่รู้จักจำเลยกับพวก การที่พวกจำเลยขับรถแข่งและปาดหน้ารถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายเพื่อให้หยุดรถทันทีและตะคอกด่าพร้อมกับพูดว่ามีอะไรส่งมาให้หมด โดยจำเลยกับพวกแสดงสีหน้าซึ่งขึง แม้พวกจำเลยจะไม่ได้พูดว่าหากไม่ส่งสิ่งของให้จะทำร้ายผู้เสียหาย แต่พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นการคุกคามผู้เสียหายให้กลัวว่าจะถูกทำร้ายหากไม่ส่งทรัพย์สินให้ จึงเป็นการขู่เข็ญผู้เสียหายทั้งกิริยาและวาจาโดยมีความหมายว่า ถ้าผู้เสียหายไม่ให้สิ่งของใดแล้ว ผู้เสียหายจะถูกทำร้าย จนผู้เสียหายกลัวต้องรีบส่งกระเป๋าสะพายให้จำเลย หากใช้เรื่องและผู้เสียหายกลัวไปเองไม่ การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์อันเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ มิใช่ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ เมื่อขณะเกิดเหตุจำเลยยังคงนั่งอยู่บนรถจักรยานยนต์คันเดียวกับพวก และแม้จำเลยไม่ได้พูดกับผู้เสียหาย แต่เมื่อผู้เสียหายยื่นทรัพย์สินให้จำเลยก็รับไว้แล้วก็ขับรถจักรยานยนต์หนีไปด้วยกันทันที ถือเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำอันเป็นการร่วมกันกระทำความผิด (ฎ.๘๗๙๐/๒๕๕๔)

- ขณะพวกของจำเลยซึ่งนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ของจำเลยที่กำลังขับตามผู้เสียหายไปถามผู้เสียหายว่า จะรีบไปไหน พวกของจำเลยดังกล่าวเพียงแต่มีมือถืออยู่ในมือ และในขณะที่ผู้เสียหายวิ่งหนี พวกของจำเลยได้วิ่งไล่ตามผู้เสียหายไปจนทัน แล้วกระชากสร้อยคอทองคำที่ผู้เสียหายสวมอยู่ขาดติดมือพวกของจำเลยไป โดยพวกของจำเลยไม่ได้ใช้มีดที่ถืออยู่ขู่เข็ญ หรือแสดงท่าทีใดๆ ให้เห็นว่าเป็นการขู่เข็ญว่าจะใช้มีดที่ถืออยู่ฟันหรือแทงประทุษร้ายหากขัดขืนไม่ให้พวกของจำเลยกระชากเอาสร้อยคอทองคำไป พฤติการณ์ของจำเลยกับพวกตามที่ได้ความดังกล่าวจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายเพื่อความสะตอกในการลักทรัพย์ การกระทำของจำเลยกับพวกไม่เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ (ฎ.๑๑๘๖๕/๒๕๕๔)

๑๐.๑ การใช้กำลังประทุษร้าย

การใช้กำลังประทุษร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑(๖) หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยแรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใดและให้หมายความรวมถึงการกระทำใดๆซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยใช้ยาทำให้มีเมมา สะกดจิต หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน เช่น ใส่ยานอนหลับให้เต็ม (ฎ.๓๕๖๒/๒๕๓๗, ฎ.๕๖๗/๒๕๓๗) หรือให้ดมรูปซึ่งทำให้มีเมมา(ฎ.๙๒๔๑/๒๕๔๗) การใช้กำลังประทุษร้ายแม้จะไม่ทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจก็เข้าองค์ประกอบความผิดฐานชิงทรัพย์(ฎ.๓๙๕/๒๕๕๓)

- จำเลยปิดไฟฉายที่ผู้เสียหายถืออยู่จนหลุดจากมือผู้เสียหายก็ลงเก็บไฟฉาย จำเลยกระชากสร้อยคอพาหนีไป การปิดไฟฉายเป็นการกระทำแก่เนื้อตัวหรือกายเป็นการใช้กำลังประทุษร้าย เป็นชิงทรัพย์ (ฎ.๓๖๑/๒๕๒๐)

- จำเลยใช้มือซ้ายกระชากคอเสื้อผู้เสียหาย แล้วใช้มือขวากระชากสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายขาดและเอาสร้อยคอกับพระเลี่ยมทองคำซึ่งแขวนอยู่ไป เป็นการกระทำต่อเนื่องกันในทันใดเพื่อประสงค์จะเอาสร้อยคอของผู้เสียหายเป็นสำคัญ และเป็นเพียงวิธีการเอาทรัพย์ของผู้เสียหายเท่านั้น มิใช่เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายอันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เป็นเรื่องที่จำเลยใช้กิริยาฉกฉวยเอาสร้อยคอและพระเลี่ยมทองคำของผู้เสียหายไปซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานฉกฉวยทรัพย์ (ฎ.๘๓๑/๒๕๓๒)

- การที่จำเลยดึงกระเป๋าถือโดยยื้อแย่งกันจนสายกระเป๋าขาดติดมือผู้เสียหายโดยไม่ได้ผลผู้เสียหายยังถือไม่ได้ว่าจำเลยใช้กำลังประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหาย จำเลยไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่การกระทำเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ (ฎ.๑๐๘๕๐/๒๕๕๓)

- แม้ภายหลังจำเลยที่ ๒ จะใช้แรงกายภาพกระชากสร้อยไปจากคอโจทก์ร่วม แต่สร้อยคอและสร้อยข้อมือของโจทก์ร่วมเป็นสร้อยเส้นเล็กจึงค่อนข้างขาดง่าย สภาพบาดแผลที่คอโจทก์ร่วมไม่มีร่องรอยบาดแผลจากการถูกสร้อยบาดตามแรงกระชากที่จำเลยที่ ๒ กระทำต่อทรัพย์ปรากฏให้เห็น แสดงว่าแรงกายภาพที่จำเลยที่ ๒ กระทำนั้นไม่ถึงกับอันตรายแก่กายของโจทก์ร่วม สภาพเช่นนี้ไม่พอให้ถือว่าเป็นการประทุษร้ายแก่กายของโจทก์ร่วมตาม ป.อ. มาตรา ๑ (๖) การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นเพียงความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน (ฎ.๘๗๐๑/๒๕๔๗)

แม้การทำร้ายจะเกิดขึ้นภายหลังจากการลักทรัพย์แล้ว แต่หากทั้งสองเหตุการณ์ยังต่อเนื่องกันอยู่ไม่ขาดตอน ย่อมเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์

- จำเลยกับพวกอีกหนึ่งคนซึ่งเป็นผู้ขับรถจักรยานยนต์แล่นแข่งรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย จำเลยซึ่งนั่งซ้อนท้ายกระชากสร้อยคอทองคำและพระเลี่ยมทองของกลางของผู้เสียหาย แล้วจำเลยกับพวกขับรถจักรยานยนต์หลบหนี ผู้เสียหายติดต่อนำเพื่อนชื่อนาย ว.ขับจักรยานยนต์มารับผู้เสียหายแล้วติดตามไปจนทันจำเลยกับพวก ผู้เสียหายจะจับจำเลย จำเลยใช้ขวดตีผู้เสียหาย ผู้เสียหายใช้มือปิดและจับจำเลยได้ ส่วนพวกจำเลยหลบหนีไป เห็นว่า แม้ขณะจำเลยกระชากสร้อยคอของผู้เสียหาย จำเลยไม่ได้ขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือได้ใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหาย แต่หลังจากจำเลยกระชากสร้อยคอผู้เสียหายแล้วจำเลยกับพวกขับจักรยานยนต์หลบหนี ผู้เสียหายกับพวกติดตามไปทันที่จนพบจำเลยและจะเข้าจับจำเลย จำเลยใช้ขวดตีผู้เสียหายการกระทำของจำเลยดังกล่าวยังต่อเนื่องและเกี่ยวพันกันโดยตลอด และยังไม่ขาดตอนจากการฉกฉวยทรัพย์ ถือว่าจำเลยมีเจตนาใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายเพื่อให้พ้นจากการ

จับกุมแล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานร่วมกับพวกสองคนชิงทรัพย์ในเวลากลางคืนโดยมีอาวุธ และโดยใช้ยานพาหนะในการกระทำความผิด พาทรัพย์นั้นไป และเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๓, ๓๔๐ ตี (ฎ.๑๓๔๗/๒๕๕๙)

- จำเลยเดินไปหยิบเอาเงินเหรียญกษาปณ์ของผู้เสียหาย โดยจำเลยไม่ได้พูดหรือทำกิริยาอาการอย่างใดที่ขู่ว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือได้ใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหาย แต่หลังจากจำเลยหยิบเอาเงินเหรียญกษาปณ์ของผู้เสียหายแล้วได้วิ่งหนีไปนั่งรถจักรยานยนต์ของจำเลยซึ่งจอดอยู่หน้าร้านค้าที่เกิดเหตุเพื่อหลบหนีและผู้เสียหายวิ่งตามไปทันขณะจำเลยนั่งอยู่บนรถจักรยานยนต์ดังกล่าว แล้วจำเลยถูกผู้เสียหายกระชากคอเสื้อและบิดกุญแจรถดับเครื่องยนต์เพื่อแย่งเอาเงินคืน จำเลยได้เตะผู้เสียหาย ๑ ครั้ง การกระทำของจำเลยดังกล่าวยังต่อเนื่องเกี่ยวพันกันโดยตลอดและยังไม่ขาดตอนจากการเอาทรัพย์ของผู้เสียหายไปโดยทุจริต การที่จำเลยเตะผู้เสียหายในขณะที่ผู้เสียหายตามไปแย่งเอาเงินคืนนั้นจึงเป็นพฤติการณ์ที่ชี้ชัดว่าจำเลยกระทำโดยมีเจตนาขู่ว่าจะไม่ให้ผู้เสียหายขัดขวางการหลบหนีเพื่อให้พ้นจากการจับกุมและเพื่อการพาทรัพย์ไป การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์(ฎ.๒๙๐๗/๒๕๕๑)

การใช้กำลังประทุษร้าย ต้องเป็นการประทุษร้ายต่อบุคคลอื่น มิใช่กระทำต่อคนร้ายผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

- การที่จำเลยที่ ๒ ถีบหลังจำเลยที่ ๑ ล้มลงเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายจำเลยที่ ๑ ในขณะที่จำเลยที่ ๑ เดินตามนายชัยศักดิ์ ผู้จัดการธนาคารที่เกิดเหตุผู้เสียหาย แสดงว่าเงินของกลางยังอยู่ในความครอบครองของผู้เสียหาย แต่การใช้กำลังประทุษร้ายอันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคแรกนั้น **ต้องเป็นการประทุษร้ายต่อบุคคลอื่น มิใช่กระทำต่อคนร้ายผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันดังจะเห็นได้จากเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๓๙ วรรคสาม ถึงวรรคห้า อันได้แก่การกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ผลของการกระทำล้วนเกิดแก่ผู้อื่นทั้งนั้น ดังนั้น เมื่อจำเลยที่ ๒ ใช้กำลังประทุษร้ายจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคนร้ายผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันจึงไม่เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคแรก และแม้จะได้ความจากคำเบิกความของนาย ช.ผู้เสียหายว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๒ นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ได้ขี่มือไปทางผู้เสียหายซึ่งวิ่งตามไปก็ตาม แต่ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒ มีอาวุธใดติดตัวมาด้วยหรือแสดงอาการหรือวาจาข่มขู่ผู้เสียหายเลย ดังนั้น เพียงแต่จำเลยที่ ๒ ขี่มือมาทางผู้เสียหายเท่านั้นยังไม่พอให้ฟังได้ว่าจำเลยที่ ๒ ขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายแต่อย่างใด จึงไม่เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์เช่นกัน (ฎ.๕๗๖๘/๒๕๕๔)**

หากเจตนาลักทรัพย์เพิ่งเกิดขึ้นภายหลังจากการทำร้ายก็ไม่เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์

- เหตุที่จำเลยฆ่าผู้ตายเนื่องจากโกรธที่ผู้ตายตำจำเลย มิได้เกิดจากความประสงค์ต่อทรัพย์มาก่อน การลักทรัพย์เป็นการกระทำโดยเจตนาที่เกิดขึ้นภายหลังอันเป็นคนละกรรมกับการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งขาดตอนไปแล้ว ไม่เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ (ฎ.๘๘๓๖/๒๕๕๒)

- ก่อนที่จำเลยจะพาพรรคพวกมาทำร้ายผู้เสียหายนั้น ผู้เสียหายกับจำเลยมีเรื่องวิวาทกันมาก่อนแล้ว แต่จำเลยสู้ไม่ได้จึงวิ่งหนีไปตามพรรคพวกของจำเลยคือ นาย ส. และนาย ท. มารุมทำร้ายผู้เสียหายโดยจำเลยใช้เหล็กแปบตีผู้เสียหายที่ศีรษะจนล้มลง จากนั้นจำเลย นาย ส. และนาย ท. ก็ร่วมกันรุมทำร้ายผู้เสียหายจนได้รับบาดเจ็บ แล้วนาย ส.และนาย ท. ขับรถจักรยานยนต์หลบหนีไป จำเลยคงอยู่ในที่เกิดเหตุเพียงคนเดียว จำเลยเข้าไปเตะที่ใบหน้าผู้เสียหาย ๑ ครั้ง พร้อมกับพูดว่า “มึงทำกูเจ็บ ก็ต้องเอาของมึง” แล้วกระชาก

เอาสร้อยคอทองคำหนัก ๒ บาท พระเครื่องเหลี่ยมทองคำ ๑ องค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๑ เครื่อง และเงินสดอีก ๓๐๐ บาท ของผู้เสียหายหลบหนีไป เห็นว่า จำเลย**ไม่ได้มีเจตนาที่จะชิงทรัพย์**ของผู้เสียหายมาแต่แรก แต่สาเหตุเนื่องจากผู้เสียหายกับจำเลยมีเรื่องวิวาทกันก่อน จำเลยสู้ไม่ได้จึงพาพรรคพวก มารุมทำร้ายผู้เสียหาย ในภายหลัง ที่จำเลยเอาทรัพย์ของผู้เสียหายไปน่าจะ**เป็นผลพลอยได้จากการที่ผู้เสียหายถูกทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บแล้วมากกว่า** มิฉะนั้นจำเลยคงไม่พูดประโยคที่ว่า “มึงทำกูเจ็บ ก็ต้องเอาของมึง” ซึ่งมีลักษณะเป็นการแก้แค้นจากการถูกผู้เสียหายทำร้ายมาก่อน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายและลักทรัพย์ (ฎ.๒๘๘๔/๒๕๕๐)

- จำเลยทวงค่าแรงจากผู้เสียหายไม่ได้ จึงโกรธและใช้มีดเปลี่ยนฟันพยายามทำร้ายผู้เสียหายแล้วเอาเครื่องสูบน้ำของผู้เสียหายไป **มิใช่เป็นการฟันผู้เสียหายเพื่อความสะดวกหรือเพื่อเอาเครื่องสูบน้ำของผู้เสียหายไป** การเอาเครื่องสูบน้ำของผู้เสียหายไปเกิดขึ้นหลังจากการทำร้ายร่างกายขาดตอนไปแล้ว จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่การที่จำเลยเอาเครื่องสูบน้ำของผู้เสียหายไป แม้จำเลยยึดเอาไปไว้เพื่อให้ผู้เสียหายไปจ่ายค่าแรงบุตรชายจำเลย จำเลยจึงจะคืนให้ ก็ถือได้ว่าจำเลยเอาทรัพย์ของผู้เสียหายไปโดยมีเจตนาทุจริตอันเป็นความผิดฐานลักทรัพย์แล้ว เพราะจำเลยไม่มีอำนาจเอาทรัพย์ของผู้เสียหายไปโดยพลการได้ (ฎ.๒๕๔๙/๒๕๓๒)

หากการประทุษร้ายมิได้เกี่ยวกับการลักทรัพย์ เช่นทำร้ายเพราะโกรธผู้เสียหาย มิได้ทำร้ายโดยมีเจตนาพิเศษตามมาตรา ๓๓๙ ก็ไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์

- ขณะที่จำเลยซึ่งเป็นอดีตสามีของผู้เสียหายที่ ๑ ไปเคาะประตูเรียกที่บ้านพักของผู้เสียหายที่ ๑ มีผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นคู่รักใหม่ของผู้เสียหายที่ ๑ เป็นผู้มาเปิดประตูห้อง ทันทีที่จำเลยเห็นผู้เสียหายที่ ๑ เดินออกมาจากห้องจึงเข้าไปทำการกระตุกสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายที่ ๑ แล้วหลังจากนั้น จึงทำการตบตีผู้เสียหายที่ ๑ นั้น เห็นว่า การตบตีทำร้ายผู้เสียหายที่ ๑ เกิดขึ้นหลังจากจำเลยได้กระตุกสร้อยคอของผู้เสียหายที่ ๑ จนหลุดออกแล้ว ดังนั้น การกระตุกสร้อยคอกับการตบตีทำร้ายร่างกาย จึงแยกออกเป็น ๒ ตอน จำเลยมิได้ลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายที่ ๑ เพื่อความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ (๑) แต่ตามที่จำเลยเข้าไปกระทำการกระตุกสร้อยคอของผู้เสียหายที่ ๑ จนขาดออกจากกันและเอาสร้อยคอกับรูปสัญลักษณ์ศาสนาอิสลามทองคำ ๑ องค์ไป จึงเป็นเรื่องที่จำเลยใช้กิริยาฉกฉวยเอาสร้อยคอและรูปสัญลักษณ์ศาสนาอิสลามทองคำของผู้เสียหายที่ ๑ ไปซึ่งหน้า จึงเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๖ (ฎ.๖๙๑/๒๕๕๔)

ฟ้องฐานชิงทรัพย์แต่มิได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยฉกฉวยเอาเงินของผู้เสียหายหนีไปซึ่งหน้าหากศาลเห็นว่าเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ มิใช่การชิงทรัพย์ ศาลจะลงโทษจำเลยในความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ไม่ได้ ลงโทษได้เพียงฐานลักทรัพย์(ฎ.๖๙๑/๒๕๕๔,ฎ.๑๒๕๘๔/๒๕๔๗)

- อ. ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายล้มลง พอ อ. ถอยออกมา จำเลยเข้าไปล้วงกระเป๋าผู้เสียหายเอาของเงินเดือนผู้เสียหายวิ่งหลบหนีไปทันที เป็นการฉกฉวยเอาซึ่งหน้า จำเลยจึงมีความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ แต่เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยชิงทรัพย์โดยใช้อาวุธปืนจี้ขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายและพวกจำเลยทำร้ายร่างกายผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ **โดยโจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่า จำเลยฉกฉวยเอาเงินของผู้เสียหายหนีไปซึ่งหน้าอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์** จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยฐานวิ่งราวทรัพย์ คงลงโทษจำเลยได้ในฐานลักทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) (๗)

วรรคสอง ซึ่งเป็นความผิดที่เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของความผิดฐานชิงทรัพย์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย เท่านั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องโจทก์สืบสมแต่อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคห้า (ฎ.๑๒๕๘๔/๒๕๔๗)

๑๐.๒ พยายามชิงทรัพย์

- จำเลยใช้อาวุธปืนตบผู้เสียหายจากนั้นกระชากสร้อยคอทองคำพร้อมกระดุกเหลี่ยมทองจากคอผู้เสียหายจนขาดตกลงที่พื้น โดยจำเลยไม่ได้หยิบเอาสร้อยคอทองคำพร้อมกระดุกเหลี่ยมทองที่ตกลงที่พื้นนั้นแต่อย่างใด เห็นว่า ขณะที่จำเลยกระชากสร้อยคอทองคำพร้อมกระดุกเหลี่ยมทองของผู้เสียหาย สร้อยคอทองคำพร้อมกระดุกเหลี่ยมทองที่อยู่ในมือนั้น จำเลยก็เพียงมุ่งหมายที่จะให้สร้อยคอทองคำพร้อมกระดุกเหลี่ยมทองหลุดจากคอผู้เสียหายอันมีลักษณะเป็นเพียงแย่งการครอบครองเท่านั้น แต่หลังจากสร้อยคอทองคำและกระดุกเหลี่ยมทองขาดตกลงที่พื้นแล้ว จำเลยก็ไม่ได้เข้ายึดถือเอาสร้อยคอทองคำพร้อมกระดุกเหลี่ยมทอง อันจะเห็นได้ว่าการพาทรัพย์เคลื่อนที่ไปแต่อย่างใด การกระทำดังกล่าวจึงยังไม่เป็นการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปสำเร็จตามพฤติการณ์เห็นได้ว่าจำเลยกระทำความผิดแล้วแต่ยังไม่อาจยึดถือครอบครองสร้อยคอทองคำพร้อมกระดุกเหลี่ยมทองนั้นได้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นพยายามชิงทรัพย์หาเป็นความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์สำเร็จ (ฎ.๘๔๐๖/๒๕๕๑)

- จำเลยใช้อาวุธปืนจี้ขู่เชิญผู้เสียหายว่าอย่าส่งเสียงและให้ส่งของมีค่าให้ เมื่อผู้เสียหายส่งกระเป๋าสะพายให้และพูดว่า จะเอาอะไรก็เอาไปขอบัตรประจำตัวประชาชนไว้ จำเลยคั้นกระเป๋าสะพายแล้วเห็นว่าไม่มีของมีค่าจึงส่งกระเป๋าสะพายคืนให้ และคลำที่คอผู้เสียหายเพื่อหาสร้อยคอ ผู้เสียหายบอกจำเลยว่ามีของมีค่าติดตัวมา จำเลยจึงปล่อยตัวผู้เสียหายแล้วเดินหนีไป แสดงให้เห็นว่าจำเลยมิได้ประสงค์จะแย่งเอากระเป๋าสะพายของผู้เสียหายไปเป็นของตน เพียงแต่ต้องการคั้นหาของมีค่าในกระเป๋าสะพายเท่านั้น มิฉะนั้นเมื่อจำเลยได้กระเป๋าสะพายแล้วก็ต้องหลบหนีไปทันทีโดยไม่ต้องเปิดดูและคั้นกระเป๋าสะพายให้ผู้เสียหาย ดังนั้น เมื่อจำเลยยังไม่ได้ของมีค่าตรงตามเจตนาของจำเลย การกระทำของจำเลยจึงยังไม่เป็นการชิงทรัพย์สำเร็จ (ฎ.๘๖๙/๒๕๕๕)

๑๐.๓ ตัวการร่วมกระทำผิด

- ขณะผู้เสียหายที่ ๒ ขับรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายที่ ๑ ไปตามถนน จำเลยได้ขับรถจักรยานยนต์ของกลางโดยมี ศ. นั่งซ้อนท้ายตามหลังรถจักรยานยนต์ผู้เสียหายที่ ๒ แสดงว่าจำเลยกับ ศ. ขับรถจักรยานยนต์ของกลางตามรถจักรยานยนต์ผู้เสียหายที่ ๒ มาด้วยกันตั้งแต่ต้น เมื่อมาถึงที่เกิดเหตุรถจักรยานยนต์ผู้เสียหายที่ ๒ เครื่องดับ ศ. ได้เล็งอาวุธปืนมาที่ผู้เสียหายที่ ๒ แล้วใช้อาวุธปืนตีศีรษะผู้เสียหายที่ ๒ รถจักรยานยนต์ผู้เสียหายที่ ๒ ได้ล้มลง ศ. เข้ามาขับรถจักรยานยนต์ผู้เสียหายที่ ๒ หลบหนีพร้อมกับจำเลย แม้จำเลยจะมีได้ทำร้ายผู้เสียหายที่ ๒ และมีได้พารถจักรยานยนต์ผู้เสียหายที่ ๒ ไป แต่จำเลยก็อยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุตลอดเวลา หลังจากเกิดเหตุจำเลยก็ขับรถจักรยานยนต์ของกลางหลบหนีไปพร้อมกับ ศ. พฤติการณ์ของจำเลยกับ ศ. เป็นการวางแผนกันมาก่อนและเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ จำเลยจึงเป็นตัวการสมคบร่วมกระทำ ความผิดกับ ศ. เพื่อชิงทรัพย์มาตั้งแต่ต้น มิใช่เจตนาเพียงเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด (ฎ.๖๓๑๖/๒๕๔๘)

- ผู้เสียหายขับรถจักรยานยนต์เฉี่ยวชนกับรถเก๋ง รถจักรยานยนต์ล้มทับขาผู้เสียหาย จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขับรถจักรยานยนต์ซ้อนท้ายกันมาเมื่อเจตนาจะลักรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายมาแต่แรก จึงใช้อูบายทำที่เข้าช่วยเหลือหลอกหลวงว่าจะพาไปส่งบ้าน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ขับรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย โดยจำเลยที่ ๓ ขับรถจักรยานยนต์มีผู้เสียหายนั่งซ้อนท้ายตามกันไป การลักทรัพย์ยังไม่ขาดตอน แม้ว่าเมื่อถึงบริเวณทางแยก

จำเลยที่ ๒ จะขับรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายลับสายตาไปแล้ว แต่ผู้เสียหายยังไม่ละการติดตามโดยบอกจำเลยที่ ๓ ให้หยุดรถเพื่อแจ้งศูนย์วิทยุติดตามจำเลยที่ ๒ อีกทางหนึ่ง ทั้งคนร้ายคือจำเลยที่ ๓ ก็ยังอยู่กับผู้เสียหาย การที่จำเลยที่ ๓ ใช้กำลังประทุษร้ายโดยใช้คอกตวัดกระแทกผู้เสียหายตกจากรถจักรยานยนต์ก็เพื่อความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป และกรณีไม่ใช้การกระทำของจำเลยที่ ๓ โดยลำพังเพราะพฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๒ ขับรถจักรยานยนต์ย้อนกลับมาอย่างจุดที่นัดหมายกันไว้ ย่อมเป็นการแสดงชัดแจ้งว่าจำเลยที่ ๒ มีเจตนาร่วมกระทำด้วย จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงมีความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์ (ฎ.๕๘/๒๕๔๖)

- จำเลยที่ ๒ ร่วมวางแผนกับจำเลยที่ ๑ และ ส. มาก่อนเกิดเหตุเพื่อที่จะมากระทำความผิด แต่ขณะที่จำเลยที่ ๑ และ ส. กระทำความผิดเอาทรัพย์ของผู้ตายไป จำเลยที่ ๒ ขับรถจักรยานยนต์แยกทางออกไปก่อน ไม่ได้รออยู่ใกล้กับที่เกิดเหตุที่จะมีเวลาเพียงพอที่จะช่วยเหลือจำเลยที่ ๑ และ ส. ในขณะที่กระทำความผิดได้ จึงไม่ใช่เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำอันจะเป็นตัวการในการกระทำความผิดกับจำเลยที่ ๑ และ ส. ได้ จำเลยที่ ๒ คงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเท่านั้น หากใช้ร่วมกันเป็นตัวการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป อันจะเป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์ด้วยไม่ (ฎ.๗๔/๒๕๕๕)

๑๐.๔ ชิงทรัพย์โดยเหตุฉกรรจ์

๑๐.๔.๑ ชิงทรัพย์โดยมีอาวุธ ตามมาตรา ๓๓๙ วรรคสอง, ๓๓๕ (๗)

แม้ผู้กระทำความผิดจะไม่มีอาวุธติดตัวหรือไม่รู้ว่าผู้ร่วมกระทำความผิดมีอาวุธติดตัว แต่ถ้าผู้ร่วมกระทำความผิดแม้คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ก็ถือได้ว่าผู้กระทำความผิดที่ไม่มีอาวุธหรือไม่รู้ว่าผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันมีอาวุธติดตัวไปมีความผิดฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธด้วย

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง บัญญัติถึงการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์เพื่อให้รับโทษหนักขึ้นไว้ว่า "ถ้าความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดแห่งมาตรา ๓๓๕ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท" ซึ่งการกระทำความผิดของจำเลยตามที่โจทก์บรรยายมาในฟ้องคือมาตรา ๓๓๕ (๗) ที่ว่าผู้ใดลักทรัพย์โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เมื่อศาลฟังว่าจำเลยที่ ๒ ร่วมกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์กับจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ย่อมมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง ฐานชิงทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปแล้วทั้งการชิงทรัพย์โดยมีอาวุธนั้น แม้ผู้กระทำความผิดจะไม่มีอาวุธติดตัวหรือไม่รู้ว่าผู้ร่วมกระทำความผิดมีอาวุธติดตัว แต่ถ้าผู้ร่วมกระทำความผิดแม้คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ก็ถือได้ว่าผู้กระทำความผิดที่ไม่มีอาวุธหรือไม่รู้ว่าผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันมีอาวุธติดตัวไปมีความผิดฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธด้วย จำเลยที่ ๒ ซึ่งร่วมกับจำเลยที่ ๑ ชิงทรัพย์โดยจำเลยที่ ๑ มีอาวุธติดตัว แม้จำเลยที่ ๒ ไม่รู้ว่าจำเลยที่ ๑ มีอาวุธจำเลยที่ ๒ ย่อมมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง (ฎ.๘๑๐๔/๒๕๔๘)

๑๐.๔.๒ ชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ได้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย ตามมาตรา ๓๓๙ วรรคสาม

อันตรายแก่กายที่ผู้เสียหายได้รับหากเป็นผลจากการชิงทรัพย์ แม้มิได้เกิดจากการกระทำโดยเจตนาทำร้าย แต่เป็นผลที่ตามธรรมชาติย่อมเกิดขึ้นได้ ผู้กระทำก็มีความผิดตาม มาตรา ๓๓๙ วรรคสาม

- จำเลยใช้อาวุธมีดปลายแหลมจู่ผู้เสียหายและเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายและรถยนต์ของบิดาของผู้เสียหายที่อยู่ในความครอบครองของผู้เสียหายไป และเมื่อการกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายเป็นผลให้จำเลยก็ต้องรับโทษหนักขึ้น แม้จำเลยจะฎีกาว่า ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บที่ต้นแขนซ้ายจากมีดของจำเลยเนื่องจากอุบัติเหตุ จำเลยไม่มีเจตนาทำร้ายผู้เสียหายซึ่งสอดคล้องกับที่

ผู้เสียหายเบิกความ ผู้เสียหายไม่ทราบว่าไปโดนคมมีดตอนไหน เข้าใจว่าคงจะโดนตอนที่กลับตัวมาไขกุญแจรถ บาดแผลจึงไม่ได้เกิดจากจำเลยมีเจตนาใช้มีดทำร้ายผู้เสียหายก็ตาม ก็ไม่ใช่ข้อสำคัญ เพราะการที่จำเลยจะรับโทษหนักขึ้นด้วยเหตุที่ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายนั้น จำเลยไม่จำเป็นต้องกระทำโดยมีเจตนา เพียงแต่พิจารณาว่าผลที่ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายนั้น เป็นผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้ตาม ป.อ. มาตรา ๖๓ หรือไม่ เมื่อการที่จำเลยใช้มีดปลายแหลมจี้ผู้เสียหาย การที่ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายจากมีดนั้น จึงยอมเป็นผลธรรมดาที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของจำเลยแล้ว จำเลยมีความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กาย (ฎ.๑๘๖๗/๒๕๕๓)

มิได้บรรยายฟ้องว่าเป็นอันตรายแก่กาย ลงโทษตาม มาตรา ๓๓๙ วรรคสามไม่ได้

- ในความผิดฐานชิงทรัพย์นั้น โจทก์ฟ้องว่าจำเลยชิงทรัพย์ผู้เสียหายโดยใช้กำลังประทุษร้าย ด้วยการชกที่ตาซ้ายของผู้เสียหาย ๑ ครั้ง โดยมีได้บรรยายฟ้องว่าเป็นอันตรายแก่กาย ขอให้ลงโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิจารณาและพิพากษาว่า จำเลยกระทำความผิดตาม มาตรา ๓๓๙ วรรคสาม ซึ่งเป็นกรณีความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายไม่ถูกต้อง เพราะเป็นเรื่องที่โจทก์มิได้บรรยายฟ้องไว้ จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ ศาลไม่อาจนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาลงโทษจำเลยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ วรรคสี่ โดยจำเลยคงมีความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคหนึ่ง เท่านั้น (ฎ.๒๔๐๗/๒๕๔๘)

๑๐.๕ ความผิดหลายกรรม

- จำเลยเปลือยกายถือมีดเข้าไปหาผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งนอนอยู่บนเตียงในห้องนอนในเวลากลางคืน ผู้เสียหายที่ ๑ รู้สึกตัวล้มตาขึ้นมาแล้วร้องสุดเสียงจำเลยจึงชกปากและเอามือซ้ายยัดเข้าไปในปากผู้เสียหายที่ ๑ ระหว่างนั้นผู้เสียหายที่ ๑ ถูกมีดของจำเลยบาดที่ข้อมือซ้าย ถือว่าจำเลยกระทำการอันไม่สมควรทางเพศแก่ผู้เสียหายที่ ๑ โดยขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายและได้ใช้กำลังประทุษร้ายแล้ว จึงเป็นความผิดฐานกระทำอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ และเป็นการบุกรุกเข้าไปในเคหสถานของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันควรในเวลากลางคืน โดยมีอาวุธและใช้กำลังประทุษร้ายอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๕(๑)(๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖๔ ซึ่งเป็นกรรมเดียวกัน หลังจากนั้นเมื่อผู้เสียหายที่ ๓ ซึ่งเป็นมารดาผู้เสียหายที่ ๑ เข้ามาที่ห้องนอนก็ถูกจำเลยทำร้าย และจำเลยหยิบเอากระเป่าที่มีปืนของผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดาของผู้เสียหายที่ ๑ ที่ผู้เสียหายที่ ๓ นำมาและตกอยู่ที่พื้นไปด้วย โดยก่อนที่จะหลบหนีจำเลยวิ่งชนผู้เสียหายที่ ๓ แล้วใช้มีดฟันจนผู้เสียหายที่ ๓ ได้รับความเจ็บ การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการลักอาวุธปืนของผู้เสียหายที่ ๒ ไปโดยทุจริต โดยใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อสะดวกในการพาทรัพย์นั้นไปหรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม และเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคสาม อีกกรรมหนึ่ง (ฎ.๔๐๖๖/๒๕๔๕)

การกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท

- การที่จำเลยกับพวกร่วมกันใช้อาวุธปืนขู่บังคับให้ผู้ตายขึ้นรถยนต์กระบะไปกับจำเลยกับพวกอันเป็นการหน่วงเหนี่ยวกักขังทำให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกายเมื่อถึงที่เปลี่ยวจำเลยกับพวกร่วมกันชิงทรัพย์ผู้ตายโดยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายถึงแก่ความตาย เพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์เพื่อจะเอาและเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่จำเลยกับพวกได้กระทำความผิด เพื่อปกปิดความผิดและเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดที่ได้กระทำ แสดงว่าจำเลยกับพวกร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้ตายเพื่อความสะดวกแก่การชิงทรัพย์และฆ่าผู้ตายในขณะที่การชิงทรัพย์และฆ่าผู้ตายยังไม่ขาดตอนจากกัน อันเป็น

ส่วนหนึ่งของการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยใช้อาวุธปืน และฐานฆ่าผู้อื่น เพื่อความสะดวกในการกระทำความผิด เพื่อจะเอาและเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่จำเลยกับพวกได้กระทำความผิดเพื่อปกปิดความผิดและเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดที่ได้กระทำนั้นเอง จึงหาใช่เป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้ตายอีกกรรมหนึ่งต่างหากดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ลงโทษมาไม่ (ฎ.๘๑๗/๒๕๔๘)

๑๐.๖ เปรียบเทียบความผิดฐานชิงทรัพย์กับความผิดฐานกรรโชก

- ความแตกต่างระหว่างความผิดฐานชิงทรัพย์กับความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ตามบทบัญญัติของกฎหมายมีได้อยู่ที่จำนวนทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้ไปว่าจะเป็นทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน เพราะไม่ว่าคนร้ายจะได้ทรัพย์สินไปเพียงใด การกระทำความผิดก็เกิดขึ้นแล้วเช่นกัน แต่ข้อสาระสำคัญอยู่ที่ว่าความผิดฐานชิงทรัพย์ต้องมีฐานเดิมจากความผิดฐานลักทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔ โดยคนร้ายใช้กำลังประทุษร้ายเจ้าของหรือมีครอบครองทรัพย์สินนั้น หรือเชื่อถือว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์สินนั้น ตามความใน ป.อ. มาตรา ๓๓๔ (๒) โดยการลักทรัพย์กับการใช้กำลังประทุษร้ายต้องไม่ขาดตอน หรือเป็นการลักทรัพย์ที่ต้องเชื่อให้ปรากฏว่าในทันทีทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อเนื่องกันไป เมื่อข้อเท็จจริงได้ความจากคำเบิกความของผู้เสียหายว่า ถูกจำเลยตบหน้าทันทีที่เปิดประตูห้องเมื่อ ช. ตามเข้าไปปิดประตูห้อง จำเลยก็ล้วงมิดพับออกมาจี้ที่แก้มผู้เสียหายชูงอเงินไปซื้อสุรา พฤติการณ์ของจำเลยเช่นนั้นบ่งชี้ไปในทำนองว่า หากผู้เสียหายขัดขืนไม่ให้เงินก็จะถูกประทุษร้ายต่อเนื่องไปในทันทีทันใดนั้น แสดงให้เห็นว่ามุ่งหมายมาทำร้ายและชูงอเงินผู้เสียหายโดยประสงค์ต่อทรัพย์สินมาแต่แรก ไม่ใช่เป็นการข่มขืนใจให้ผู้เสียหายยอมให้เงินบางส่วนโดยใช้กำลังประทุษร้ายตามที่จำเลยฎีกา ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิพากษาลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๓ จึงชอบแล้ว (ฎ.๒๑๖๑/๒๕๕๓)

ส่วนที่ ๑๑ การล้นทรัพย์ความผิดฐานปล้นทรัพย์ (มาตรา ๓๔๐)

มาตรา ๓๔๐ ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิด หรือกระทำทรมาณ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต

ความผิดฐานปล้นทรัพย์ มีองค์ประกอบความผิดสำคัญคือ การชิงทรัพย์ โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไป จึงต้องพิจารณาในชั้นแรกว่าการกระทำของผู้กระทำเป็นความผิดฐานชิง

ทรัพย์ดังกล่าวในบทก่อนหรือไม่ และพิจารณาต่อไปว่าการชิงทรัพย์นั้นมีลักษณะเป็นการร่วมกันกระทำความผิดในลักษณะตัวการหรือไม่

- จำเลยกับพวกอีก ๕ คน มีเจตนาที่จะเอาเครื่องเชื่อมโลหะและเครื่องปั๊มลมซึ่งจำเลยมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของอยู่ด้วยไปเพื่อเป็นประโยชน์ของตน โดยเจ้าของรวมคนอื่นมิได้ยินยอม เมื่อจำเลยกับพวกชนเครื่องเชื่อมโลหะและเครื่องปั๊มลมขึ้นบนรถยนต์กระบะ ถือได้ว่าการลักทรัพย์สำเร็จอันเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลาต่อเนื่องกัน บ.เจ้าของรวมคนหนึ่งซึ่งรู้เห็นการกระทำของจำเลยกับพวก ได้เข้าขัดขวางโดยขึ้นไปบนรถยนต์กระบะเพื่อเอาเครื่องปั๊มลมกลับคืน จึงถูกจำเลยผลักและพวกของจำเลยใช้เสียมตีที่ศีรษะเป็นเหตุให้ บ.หมดสติไป การที่จำเลยกับพวกอีก ๕ คนร่วมกันลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย บ.ขณะที่การลักทรัพย์ยังไม่ขาดตอน ย่อมถือได้ว่าเป็นการชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ซึ่งเป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์แล้ว (ฎ.๙๒๕๑/๒๕๔๗)

- การขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายอันเป็นองค์ประกอบความผิดฐานปล้นทรัพย์นั้นอาจขู่ตรงๆหรือใช้ถ้อยคำ ทำกิริยา หรือทำประการใดให้เข้าใจได้เช่นนั้น เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้ถูกขู่เข็ญเข้าใจว่าจะรับภัยจากการกระทำของผู้ขู่เข็ญ การที่จำเลยกับพวกบังคับเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหาย โดย ม.พวกของจำเลยทำท่าทางเหมือนจะชักอาวุธออกมาโดยล้วงเข้าไปในเสื้อบริเวณเอว แม้มิได้ใช้กำลังประทุษร้ายมิได้ใช้อาวุธมาขู่บังคับหรือพูดว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายก็ตาม แต่กิริยาท่าทางของ ม.ดังกล่าวเป็นพฤติการณ์ที่ถือได้ว่าเป็นการขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย ทำให้ผู้เสียหายเกิดความกลัวว่าจำเลยกับพวกจะใช้กำลังประทุษร้าย จึงต้องจำยอมให้โทรศัพท์เคลื่อนที่แก่จำเลยกับพวกไป การกระทำของจำเลยกับพวกครบองค์ประกอบความผิดฐานปล้นทรัพย์แล้ว (ฎ.๘๖๘/๒๕๕๔)

ถ้าการกระทำของผู้กระทำบางคนมิได้มีลักษณะเป็นตัวการหรือมีลักษณะเป็นเพียงสนับสนุนการชิงทรัพย์ มิใช่ตัวการ ก็ไม่สามารถนำมานับรวมกับผู้กระทำคนอื่นที่เป็นตัวการได้ และถ้าตัดผู้สนับสนุนแล้วมีตัวการไม่ถึง ๓ คนก็ไม่เป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นเพียงความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์

๑๑.๑ ตัวการร่วมกันกระทำความผิด

- จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์กับจำเลยที่ ๓ นับตั้งแต่จำเลยทั้งสามได้ไล่ตามนาย ว. และนาย ก. ผู้เสียหายทั้งสองจนไปทันกัน ณ จุดที่เกิดเหตุ จำเลยที่ ๓ ได้ทำร้ายผู้เสียหายทั้งสองโดยการตบหน้าและชิงเอาเงินจำนวน ๑๐๒ บาท ไปจากนาย ว. จากนั้นก็ได้ร่วมกันนำผู้เสียหายทั้งสองเข้าไปในซอยวัดสังข์กระจายและพูดข่มขู่มิให้นำความไปบอกแก่ผู้ใด หลังจากนั้นจึงได้ปล่อยตัวผู้เสียหายทั้งสองไป ระหว่างระยะเวลาเหล่านี้ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้อยู่ร่วมกับจำเลยที่ ๓ โดยตลอด ทั้งยังได้ความต่อไปว่าจำเลยที่ ๒ เป็นผู้เข้ามาลือคอคอนาย ก.ไว้ ซึ่งการกระทำของจำเลยที่ ๒ เช่นนี้ก็ด้วยเจตนาที่จะไม่ให้ นาย ก. เข้าช่วยเหลือผู้เสียหายนั่นเอง และการที่จำเลยที่ ๑ เป็นผู้แนะนำให้พาผู้เสียหายทั้งสองเข้าไปในซอยวัดสังข์กระจาย โดยเกรงว่าตรงจุดที่เกิดเหตุอยู่ริมถนนเป็นการเสี่ยงต่อสายตาของผู้ที่สัญจรผ่านไปมาอาจพบเห็น โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงพาผู้เสียหายทั้งสองเข้าไปในซอยวัดสังข์กระจายในลักษณะลือคอคอดทิ้งลากตัวไปและเมื่อเข้ามาในซอย ขณะจำเลยที่ ๓ ลงมือทำร้ายโดยการตบหน้าผู้เสียหายอีก ส่วนที่จำเลยที่ ๑ ได้ห้ามปรามนั้นก็เป็นการประทุษร้ายต่อทรัพย์ได้ผ่านพ้นไปแล้ว ข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เช่นนี้จึงฟังได้แล้วว่าเป็นการกระทำที่ร่วมกับจำเลยที่ ๓ มาตั้งแต่เริ่มต้นจนเหตุการณ์สิ้นสุดลง หากใช้เป็นเรื่องจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เข้ามาอยู่ในเหตุการณ์ในลักษณะที่มีเจตนาเพื่อจะห้ามปรามจำเลยที่ ๓ มิให้กระทำความผิดดั่งที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต่อสู้ไม่ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ที่หยัก

ฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ และมีผลทำให้การกระทำของจำเลยที่ ๓ กลายเป็นความผิดเพียงฐานชิงทรัพย์นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วยฎีกา โจทก์ฟังขึ้น (ฎ.๗๘๘/๒๕๓๒)

- การที่จำเลยทั้งสามไปดักข่มตรวจค้นโดยเรียกผู้ขับรถจักรยานยนต์ที่ผ่านมาให้หยุดรถ เมื่อผู้เสียหายทั้งสองไม่หยุดรถจักรยานยนต์ให้ตรวจค้น จำเลยทั้งสามก็ตามไปทำร้ายและข่มขู่อ้างเป็นเจ้าของพนักงานตำรวจใช้อำนาจตรวจค้นกระเป๋าสตางค์เอาเงินของผู้เสียหายทั้งสองไป แม้จำเลยที่ ๓ จะนั่งคร่อมรถจักรยานยนต์ไม่ได้ลงไปร่วมทำร้ายผู้เสียหายทั้งสองและเอาเงินไปด้วย แต่จำเลยที่ ๓ ก็อยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุในลักษณะคอยคุมเชิงและคอยช่วยเหลือจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ที่ปฏิบัติการปล้นทรัพย์อยู่ แสดงว่ามีเจตนาร่วมกันที่จะดักตรวจค้นปล้นเอาเงินของผู้ที่ขับรถจักรยานยนต์ผ่านมาตั้งแต่ต้น และได้ร่วมปล้นทรัพย์ด้วยกัน การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นการร่วมกันชิงทรัพย์โดยแบ่งหน้าที่กันทำครบ ๓ คน ครอบองค์ประกอบความผิดฐานปล้นทรัพย์ (ฎ.๓๙๕/๒๕๕๓)

- ข้อเท็จจริงได้ความจากผู้เสียหายที่ ๑ ว่า ก่อนที่จะเข้าไปสถานที่เกิดเหตุได้สอบถามว่าจะต้องเสียเงินเท่าใด ชายดังกล่าวไม่บอกราคาแต่พูดว่าไม่มีปัญหา ผู้เสียหายที่ ๑ เข้าใจว่าน่าจะไม่เกินไปจาก ๒๐๐ บาท ถึง ๓๐๐ บาท ผู้เสียหายที่ ๑ สั่งน้ำส้ม ๒ แก้ว ผู้เสียหายที่ ๒ ว่าขณะที่เข้าไปก็เห็นผู้หญิงเปลือยกายอยู่แล้วก็จะกลับออกมาแต่พนักงานไม่ให้ออก เมื่อนั่งอยู่ได้ประมาณ ๔ ถึง ๕ นาที ผู้เสียหายที่ ๑ เรียกพนักงานคิดเงินซึ่งเรียกเอาเงิน ๘,๖๐๐ บาท แต่ผู้เสียหายที่ ๑ ยังไม่ได้จ่ายเงินให้เพราะมีเงินไม่พอพนักงานชายและพนักงานหญิงได้จับผู้เสียหายที่ ๒ เพราะผู้เสียหายที่ ๒ จะไปแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจ จำเลยที่ ๒ ได้ใช้มือตบหน้าผู้เสียหายที่ ๒ ถึง ๒ ครั้ง ส่วนจำเลยที่ ๑ ใช้มือผลักหน้าท้องผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งกำลังตั้งครรภ์ได้ ๕ เดือน ผู้เสียหายที่ ๑ ว่า ผู้เสียหายที่ ๒ จะไปแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจ แต่พนักงานไม่ยอมให้ออกไป อีกทั้งช่วยกันดักตัวผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ ไว้ ผู้เสียหายที่ ๑ จะชำระเงิน ๘๐๐ บาท และอีก ๑๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ แต่ทางพนักงานไม่ยอมรับและพนักงานอีก ๒ คน จะล้วงกระเป๋าสตางค์จากด้านหลังกางเกงของผู้เสียหายที่ ๑ ผู้เสียหายที่ ๑ ชัดขวางต่อสู้ไม่ยอมให้ล้วงซึ่งขณะนั้นจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ดึงกระชากแขนผู้เสียหายที่ ๒ ในลักษณะจะทำร้าย ผู้เสียหายที่ ๑ จึงดึงกระเป๋าสตางค์ออกมายื่นเงินให้พนักงาน ๒ ฉบับ ฉบับละ ๕๐ ดอลลาร์สหรัฐ แต่พนักงานเก็บเงินไม่ยอมรับโดยบอกว่า ถ้าเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐต้อง ๓๒๐ ดอลลาร์สหรัฐ ต่อมาพนักงานเก็บเงินได้ยอมรับเงินดอลลาร์สหรัฐไว้เนื่องจากผู้เสียหายที่ ๑ แสดงให้ดูว่าไม่มีเงินอีกแล้ว พนักงานได้รับเงิน ๑๐๐ ดอลลาร์สหรัฐไว้แล้ว เห็นมีรอยฉีกขาดจึงคืนให้ ๑ ฉบับ แล้วผลักให้ผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ ออกไป ผู้เสียหายทั้งสองจึงไปแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจว่าถูกทำร้ายร่างกาย เจ้าพนักงานตำรวจนำภาพถ่ายมาให้ดู พบว่ามีภาพถ่ายจำเลยทั้งสอง ศาลฎีกาเห็นว่า หากผู้เสียหายทั้งสองไม่ถูกทำร้ายร่างกายแล้ว คงไม่แจ้งความดำเนินคดีและผู้เสียหายที่ ๒ ตั้งครรภ์ ๕ เดือน ต้องเข้ารับรักษาตัวทันทีในโรงพยาบาล การที่ผู้เสียหายที่ ๒ ยืนยันว่า จำเลยที่ ๒ ตบหน้า ๒ ครั้ง และจำเลยที่ ๑ ใช้มือผลักหน้าท้องผู้เสียหายที่ ๒ ด้วย ส่วนผู้เสียหายที่ ๑ ต้องต่อสู้ขัดขวางไม่ยอมให้ล้วงกระเป๋าสตางค์ จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่า ผู้เสียหายทั้งสองต้องการปกป้องจำเลยทั้งสอง เหตุผลของจำเลยทั้งสองตามที่ได้ฎีกาว่า ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำร้ายร่างกายผู้เสียหายทั้งสองนั้น เมื่อนาง น. เจ้าของบาร์โชว์เปลือยต้องการคิดเงินจากผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ จำนวน ๘,๖๐๐ บาท ผู้เสียหายทั้งสองไม่ยอมรับว่าราคาเครื่องตีเป็นเงิน ๘,๖๐๐ บาท ซึ่งทางนาง น. ต้องดำเนินการแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจจึงจะชอบ การที่พนักงานเก็บเงินกับจำเลยทั้งสองได้ใช้แรงกายภาพและกระทำทุกทางเพื่อเอาให้ได้ซึ่งทรัพย์ของผู้เสียหายที่ ๑ โดยทุจริต และข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้เสียหายที่ ๑ ต้องยื่นเงิน ๑๐๐ ดอลลาร์สหรัฐให้พนักงานเก็บเงินโดยจำเลยทั้งสองใช้กำลังประทุษร้าย และที่ผู้เสียหายทั้งสองถูกผลักออกไปจากบาร์สถานที่

เกิดเหตุ การกระทำทั้งหมดของจำเลยทั้งสองกับพวกเป็นการชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป จำเลยทั้งสองจึงกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ (ฎ.๑๕๔๓/๒๕๔๐)

กรณีที่ไม่ถือว่าเป็นการร่วมกันกระทำความผิด ไม่ผิดปล้นทรัพย์

- มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยที่ ๑ กระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาอ้างว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ตามทางนำสืบของโจทก์ว่าจำเลยที่ ๒ ร่วมวางแผนการกระทำความผิดโดยมอบมิดให้นายสมชายไปใช้ในการกระทำความผิด แม้จำเลยที่ ๒ จะขับรถจักรยานยนต์แยกทางกลับไปก่อน แต่การกระทำของจำเลยที่ ๒ เป็นการร่วมมือก่อนเกิดการกระทำความผิดขึ้น จึงเป็นการกระทำโดยใกล้ชิดกับเหตุการณ์และนายสมชายกับจำเลยที่ ๑ ได้ลงมือกระทำความผิดต่อเนื่องกันไป อันเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการในการทำความผิดด้วยนั้น เห็นว่า แม้จำเลยที่ ๒ จะร่วมวางแผนกับจำเลยที่ ๑ และนาย ส. มาก่อนเกิดเหตุเพื่อที่จะมากระทำความผิดก็ตาม แต่ขณะที่จำเลยที่ ๑ และนาย ส. กระทำความผิดเอาทรัพย์ของผู้ตายไป จำเลยที่ ๒ ขับรถจักรยานยนต์แยกทางออกไปก่อนไม่ได้รอลงมือไว้ใกล้กับที่เกิดเหตุที่จะมีเวลาเพียงพอที่จะช่วยเหลือจำเลยที่ ๑ และนายสมชายในขณะที่กระทำความผิดได้ จึงไม่ใช่เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำอันจะเป็นตัวการในการกระทำความผิดกับจำเลยที่ ๑ และนาย ส. ได้ จำเลยที่ ๒ คงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ ๑ และนาย ส. เท่านั้น หากใช้ร่วมกันเป็นตัวการกระทำความผิดชิงทรัพย์ด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป อันจะเป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์ด้วยไม่ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ฟังในส่วนนี้ว่า จำเลยที่ ๑ กระทำความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายจึงชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น (ฎ.๗๔/๒๕๕๕)

- จำเลยกับพวกอีก ๓ คนร่วมกันลักโคของผู้เสียหายไป ๒ ตัว โดยมีเจตนาร่วมกันลักโคมาตั้งแต่ต้น ผู้เสียหายเห็นคนร้ายพาโคหนีไป จึงออกติดตามคนร้ายไปทันที โดยชาวบ้านหลายคนร่วมติดตามไปด้วย เมื่อตามไปได้ไม่ไกล คนร้าย ๓ คนซึ่งเป็นพวกของจำเลยหลบหนีไปได้ คงเหลือแต่จำเลย ผู้เสียหายและชาวบ้านจึงล้อมจับจำเลย จำเลยยิงปืน ๑ นัดไม่ถูกผู้ใดและใช้ปืนตีถูกแก้มผู้เสียหายไม่ถึงกับได้รับอันตรายแก่กาย แต่ก็ถูกผู้เสียหายและชาวบ้านจับได้ในขณะนั้น จึงวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเฉพาะตัว จึงเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ หากใช้ปล้นทรัพย์ไม่ เพราะคนร้ายอื่นอีก ๓ คน มิได้ร่วมประทุษร้ายหรือขู่เชิญผู้เสียหายกับพวกแต่อย่างใด (ฎ.๑๖๘๓/๒๕๑๓)

๑๑.๒ ปล้นทรัพย์โดยมีอาวุธ (มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง บัญญัติว่า "ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำความผิดแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ..." แสดงให้เห็นเจตนาของกฎหมายว่ามุ่งเอาผิดแก่ผู้ร่วมปล้นทรัพย์ทุกคน เพราะผู้กระทำความผิดใช้อาวุธนั้นทำร้ายผู้เสียหายได้ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพวกของจำเลยมีอาวุธปืนไปด้วย แม้จำเลยจะรู้หรือไม่รู้ว่ามีอาวุธปืนจำเลยก็ต้องมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง (ฎ.๔๓๙๘/๒๕๕๕)

๑๑.๓ ปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส (มาตรา ๓๔๐ วรรคสาม)

ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรคสามนั้น กฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะลงโทษการกระทำของคนร้ายที่ปล้นทรัพย์ด้วยกันว่า ถ้าการปล้นทรัพย์นั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดทุกคนต้องรับโทษหนักขึ้น ไม่ว่าใครจะเป็นคนทำร้ายหรือรู้ตัวผู้ร้ายหรือไม่ และไม่ว่าจะอยู่ร่วมกันในขณะที่มีการทำร้ายหรือไม่ เช่น มีการแบ่งหน้าที่กันทำโดยมีคนร้ายเฝ้าดูต้นทางแต่พวกที่เข้าไปปล้นทรัพย์ทำร้าย

เจ้าทรัพย์ก็มีความผิดร่วมกัน แต่ทั้งนี้ต้องเป็นการกระทำที่ไม่ขาดตอนกันจึงจะเป็นเหตุลักษณะคดี แม้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ และพวกรวมทั้งหมด ๖ คน วางแผนปล้นทรัพย์บ้านหลังนี้มาแต่ต้น วันเกิดเหตุจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เข้าไปจับตัวคนรับใช้ในบ้านผู้เสียหายมัดไว้และได้รื้อค้นเอาทรัพย์สินภายในบ้านแล้วกลับไปก่อน ส่วนจำเลยที่ ๑ กับพวกที่เหลือรออยู่เพื่อเอาทรัพย์สินจากผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายกับพวกกลับมาบ้านก็ถูกจำเลยที่ ๑ กับพวกที่เหลือทำร้ายเพื่อปล้นทรัพย์ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มิได้อยู่ร่วมเพื่อปล้นทรัพย์ด้วย ไม่ปรากฏว่าได้รื้ออยู่นอกบ้านเพื่อคุ้ยค้นหาหรือย้อนกลับมาอีก หรือรอฟังผลยังสถานที่นัดหมายกัน ทั้งไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับบ้านที่เกิดเหตุ ทั้งผู้เสียหายกับพวกก็กลับมาหลังจากจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ กลับไปแล้วเป็นเวลานานถึง ๒ - ๓ ชั่วโมง ไม่ต่อเนื่องกับการที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ร่วมกันปล้นทรัพย์มาแต่ต้น การจะคาดหมายว่าหากผู้เสียหายกับพวกกลับมาและขัดขืนยอมมีการใช้กำลังประทุษร้ายยอมเป็นการคาดหมายที่เป็นผลร้ายแก่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ดังนั้น การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรคแรก แต่ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสาม (ฎ.๑๗๗๘/๒๕๕๓)

ข้อสังเกต- การปล้นทรัพย์หากเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้น ดังนั้นผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเช่นเดียวกับความผิดฐานปล้นทรัพย์ธรรมดาตามมาตรา ๓๔๐ วรรคแรก ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีถึง ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาทถึง ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ในความผิดฐานชิงทรัพย์ หากเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีถึง ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาทถึง ๔๐,๐๐๐ บาทตามวรรคสามของมาตรา ๓๓๙ ความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ จึงมีระวางโทษหนักกว่าความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามมาตรา ๓๔๐ วรรคแรก ดังนั้นในการสั่งคดี พนักงานอัยการจึงต้องสั่งฟ้องผู้ต้องหาในความผิดฐานปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายด้วย และในการบรรยายฟ้องก็ต้องบรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดทั้งสองฐานดังกล่าวโดยบรรยายไว้ในฟ้องข้อเดียวกัน เพราะเป็นการกระทำความผิดเดียวกันผิดกฎหมายหลายบท ทั้งนี้เพื่อให้ศาลลงโทษจำเลยในความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจซึ่งมีโทษหนักกว่า

๑๑.๔ ปล้นทรัพย์โดยใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิด (มาตรา ๓๔๐ วรรคสี่)

การปล้นทรัพย์โดยใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ แม้มิได้บัญญัติว่า ผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดใช้ปืนยิงหรือใช้วัตถุระเบิด ต้องระวางโทษหนักขึ้นด้วยอย่างเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๐ วรรคสอง แต่ศาลฎีกาก็วินิจฉัยว่า การปล้นทรัพย์ตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ ผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดใช้ปืนยิงหรือใช้วัตถุระเบิด ผู้กระทำความผิดคนอื่นที่มีได้ใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดก็ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ด้วย เพราะมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ต่อเนื่องจากมาตรา ๓๔๐ วรรคสองและเป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายมาตราเดียวกัน

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง บัญญัติว่า "ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ ฯลฯ" แสดงให้เห็นเจตนาของกฎหมายว่ามุ่งเอาผิดแก่ผู้ปล้นทรัพย์ทุกคน ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย เพราะผู้กระทำความผิดใช้อาวุธนั้นทำร้ายผู้เสียหายอันเป็นเหตุจนกรงใจได้ ความในวรรคสี่ของมาตราเดียวกันบัญญัติว่า "ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำความผิดโดยใช้ปืนยิง ฯลฯ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ ฯลฯ" แสดงให้เห็นต่อเนื่องกันไปว่าถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดใช้ปืนยิงในการปล้นทรัพย์นั้น ผู้ร่วมปล้นทรัพย์ทุกคนก็ยังคงต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำนั้นตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในมาตราเดียวกัน ดังนั้น จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า

จำเลยที่ ๑ ใช้ปืนยิงในการปล้นทรัพย์ ข้อที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่าขณะจำเลยที่ ๑ ใช้ปืนยิงนั้น จำเลยที่ ๒ ขับรถจักรยานยนต์ของจำเลยที่ ๑ ออกมาห่างจากนาย พ.เกือบ ๓๐ เมตร และอยู่ห่างจากถนน ๒ เมตร เท่านั้น ทำนองว่าการปล้นทรัพย์ขาดตอนไปแล้ว เห็นว่า การปล้นทรัพย์จะขาดตอนแล้วหรือไม่ ย่อมต้องพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งคดีตามข้อเท็จจริงที่ได้ความ ซึ่งมีได้จำกัดด้วยระยะทางดังที่จำเลยที่ ๒ เข้าใจ คดีนี้แม้จำเลยที่ ๒ จะขับรถจักรยานยนต์ของจำเลยที่ ๑ ออกมาเกือบถึงถนนสายป่าโมก - สุพรรณบุรีแล้ว แต่ก็ยังอยู่ในบริเวณสถานีบริการน้ำมันที่เกิดเหตุซึ่งทางฝ่ายนาย พ.กับพวกยังอาจติดตามขัดขวางการปล้นทรัพย์นั้นได้ ยังอยู่ในขั้นตอนของการพาเอาทรัพย์ไป การปล้นทรัพย์ของจำเลยทั้งสองกับพวกจึงยังไม่ขาดตอนที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษาว่าจำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบการที่จำเลยที่ ๑ ใช้ปืนยิงในการปล้นทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ จึงชอบแล้ว (ฎ.๗๗๕๐/๒๕๔๘)

๑๑.๕ การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ, ๓๔๐ ตรี

๑๑.๕.๑ การกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด

มาตรา ๓๔๐ ตรี บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๙ มาตรา ๓๓๙ ทวิ มาตรา ๓๔๐ หรือมาตรา ๓๔๐ ทวิ ...โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด..” โดยมีได้บัญญัติว่า “ผู้กระทำความผิดแต่คนหนึ่งคนใด” อย่างเช่นที่บัญญัติไว้มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง มาตรา ๓๔๐ ทวิ วรรคสาม จึงมีปัญหาว່ว่าผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตรี จะต้องมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดทุกคนหรือไม่ หากผู้กระทำความผิดบางคนไม่มีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดและไม่รู้มาก่อนว่าผู้กระทำความผิดคนอื่นมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดมาด้วยหรือไม่มีส่วนรู้เห็นกับผู้กระทำความผิดคนอื่นที่ใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะต้องระวางโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ตรี หรือไม่ เห็นว่ามาตรา ๓๔๐ ตรี มีข้อความคล้ายมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ และมาตรา ๓๔๐ ทวิ วรรคห้า คือมีได้มีข้อความว่า “ผู้กระทำความผิดแต่คนหนึ่งคนใด” ซึ่งศาลฎีกาเคย วินิจฉัยว่าตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ แม้ผู้กระทำความผิดบางคนจะไม่ได้ใช้อาวุธปืน ผู้กระทำความผิดทุกคนก็ต้องรับโทษตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ด้วย (ฎ.๗๗๕๐/๒๕๔๘) แต่สำหรับมาตรา ๓๔๐ ตรี ศาลฎีกากลับมิได้วินิจฉัยทำนองเดียวกับมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๕๐/๒๕๔๘ ดังกล่าว โดยศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า **มาตรา ๓๔๐ ตรี มุ่งหมายที่จะลงโทษให้หนักขึ้นเฉพาะผู้ที่มีหรือใช้อาวุธปืนเท่านั้น มิใช่ว่าผู้ร่วมปล้นทรัพย์จะต้องระวางโทษหนักขึ้นทุกคน**(ฎ.๓๙๖๔/๒๕๕๔) สำหรับมาตรา ๓๔๐ ตรี นี้มีบทบัญญัติซ้อนทับกับมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ และมาตรา ๓๔๐ ทวิ วรรคห้า บางส่วน คือการใช้วัตถุระเบิด ส่วนการใช้อาวุธปืนตามมาตรา ๓๔๐ ตรี จะมีความหมายกว้างกว่ามาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ และมาตรา ๓๔๐ ทวิ วรรคห้า โดยอาจใช้อาวุธปืนในลักษณะอื่นเช่นใช้ปืนขู่ผู้เสียหายก็ได้ แต่มาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ และมาตรา ๓๔๐ ทวิ วรรคห้า จะต้องใช้ปืนยิงเท่านั้น

- ขณะที่จำเลยที่ ๑ ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหาย ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ กระทำการใดอันเป็นการแสดงว่าร่วมรู้เห็นในการที่จำเลยที่ ๑ ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหาย การที่จำเลยที่ ๑ กระชากสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายแล้วใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายวิ่งหนี จำเลยที่ ๑ ยังใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายอีก เป็นการกระทำโดยลำพังของจำเลยที่ ๑ ในการใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายในทันทีทันใดนั้นเอง เพียงแต่จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ขับรถจักรยานยนต์และจำเลยที่ ๓ เป็นผู้ดูต้นทาง ขณะที่จำเลยที่ ๑ กระชากสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายและขับรถจักรยานยนต์หลบหนีไปพร้อมกับจำเลยที่ ๑ ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ พยายามฆ่าผู้เสียหายเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น และยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุในเมือง **ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ ตรี มุ่งหมายที่จะลงโทษให้หนักขึ้นเฉพาะผู้ที่มีหรือใช้อาวุธปืนเท่านั้น มิใช่ว่าผู้ร่วมปล้นทรัพย์จะต้องระวางโทษหนักขึ้นทุกคน** เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้

ว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มิได้มีหรือใช้อาวุธปืนด้วย จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่มีความผิดฐานร่วมกันพยายามปล้นทรัพย์โดยมีอาวุธปืนตามมาตรา ๓๔๐ ตีร ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษามานั้นชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย(ศาลอุทธรณ์ลงโทษตามมาตรา ๓๔๐วรรคสี่) (ฎ.๓๙๖๔/๒๕๕๔)

๑๑.๕.๒ กระทำผิดโดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม

กรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็นกระทำความผิดโดยใช้ยานพาหนะ

- จำเลยกับพวกเดินทางมาที่เกิดเหตุโดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะ แม้หลังจากที่ผู้เสียหายใช้อาวุธปืนยิงจำเลย จำเลยกับพวกจะแยกย้ายกันหลบหนีโดยใช้รถจักรยานยนต์ไว้ในที่เกิดเหตุก็ตาม แต่การที่จำเลยกับพวกใช้รถจักรยานยนต์ที่มีการใช้สก็อตเทปสีดำติดเปลี่ยนเลขทะเบียนรถอำพรางเลขทะเบียนที่แท้จริงเป็นยานพาหนะเดินทางมายังที่เกิดเหตุ แล้วเข้าไปพยายามปล้นทรัพย์ที่บ้านของผู้เสียหาย ย่อมแสดงให้เห็นว่า**จำเลยใช้รถจักรยานยนต์เดินทางมายังบ้านของผู้เสียหายเพื่อกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์** และหากปล้นทรัพย์สำเร็จจำเลยกับพวกย่อม**ใช้รถจักรยานยนต์คันดังกล่าวพาทรัพย์นั้นไป**จากที่เกิดเหตุ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะเพื่อกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ ตีร (ฎ.๔๓๙๘/๒๕๕๕)

- จำเลยกับ ศ. สมคบกันมาตั้งแต่ต้นเพื่อชิงทรัพย์ผู้เสียหายที่ ๒ ในชั้นสอบสวนจำเลยก็ให้การว่าก่อนเกิดเหตุจำเลยเห็น ศ. พกอาวุธปืนมาด้วย ซึ่งการสมคบกันมาชิงทรัพย์นี้จำเลยย่อมคาดหมายได้ว่า ศ. ย่อมจะใช้อาวุธปืนในการชิงทรัพย์ จำเลยจะอ้างว่าจำเลยไม่ทราบและไม่เกี่ยวข้องด้วยหาได้ไม่ ประกอบกับในการชิงทรัพย์ผู้เสียหายที่ ๒ จำเลยเป็นผู้ขับรถจักรยานยนต์ของกลางพา ศ. มาชิงทรัพย์ ซึ่ง ศ. ได้เล็งอาวุธปืนไปที่ผู้เสียหายที่ ๒ แล้วใช้อาวุธปืนตีศีรษะผู้เสียหายที่ ๒ เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย แล้วจำเลย**ขับรถจักรยานยนต์ของกลางหลบหนีไป** การกระทำของจำเลยย่อมเป็นการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายโดยใช้ยานพาหนะ (ฎ.๖๓๑๖/๒๕๕๘)

- เมื่อจำเลยที่ ๒ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ ชิงทรัพย์ของผู้เสียหายจนได้ทรัพย์มาแล้ว จำเลยทั้งสองก็**ขับรถจักรยานยนต์พาทรัพย์นั้นไปจากที่เกิดเหตุ** การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการชิงทรัพย์โดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะพาทรัพย์นั้นไป ตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ ตีร (ฎ.๘๑๐๔/๒๕๕๘)

- จำเลยขับรถจักรยานยนต์มาที่เกิดเหตุแล้วจำเลยเดินไปหยิบเอาเงินเหรียญกษาปณ์ของผู้เสียหาย แล้วจำเลยก็วิ่งหนีไปนั่งรถจักรยานยนต์ของจำเลยซึ่งจอดไว้หน้าร้านค้าที่เกิดเหตุและติดเครื่องยนต์ แต่ผู้เสียหายวิ่งตามไปทันจึงกระชากคอเสื้อจำเลยแล้วบิดกุญแจรถดับเครื่องยนต์เพื่อแย่งเอาเงินคืน จำเลยได้เตะผู้เสียหาย ๑ ครั้ง พฤติการณ์ของจำเลยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจำเลยกระทำโดย**มีเจตนาจะใช้รถจักรยานยนต์มาที่เกิดเหตุแล้วชิงทรัพย์และใช้รถจักรยานยนต์พาทรัพย์นั้นไปจากที่เกิดเหตุ** การกระทำ ความผิดของจำเลยจึงเป็นการใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะเพื่อการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ ตีร (ฎ.๒๙๐๗/๒๕๕๑)

- จำเลยขับรถจักรยานยนต์แซงปาดหน้าให้รถจักรยานยนต์ของโจทก์ร่วมหยุดแล้วชิงทรัพย์และ**ขับรถจักรยานยนต์หลบหนีไปนั้น** เป็นพฤติการณ์ที่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะเพื่อกระทำความผิดพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุมอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา ๓๔๐ ตีร ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิพากษาว่า จำเลยใช้รถจักรยานยนต์เป็นเพียง

ยานพาหนะในการขับไปและขับมาซึ่งทำให้เกิดเหตุ มิใช่ซึ่งทรัพย์สินโดยใช้ยานพาหนะนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของ ศาลฎีกา (ฎ.๒๓๒๖/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่ามีใช้กระทำผิดโดยใช้ยานพาหนะ

- การใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำผิดตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ ตรี ต้องเป็นการใช้ตามลักษณะการใช้งานของยานพาหนะที่เป็นเครื่องนำไป หรือเครื่องขับขี่ แต่การใช้ รถจักรยานของกลางจอดล้มขวางถนนไว้มิใช่เป็นการใช้รถจักรยานของกลางตามลักษณะการใช้งานของ ยานพาหนะซึ่งใช้เป็นเครื่องนำผู้ขับขี่เคลื่อนที่ไป จำเลยทั้งสองจึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ ตรี (ฎ.๕๕๖๔/๒๕๕๒)

- จำเลยที่ ๑ ใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะไปลงโจทก์ร่วมมาทำร้ายในที่ที่เกิดเหตุ แม้โจทก์ร่วมจะหลงกลจนถูกทำร้ายและลักทรัพย์ โดยจำเลยทั้งสองพาทรัพย์สินขึ้นรถจักรยานยนต์หลบหนีไป รถจักรยานยนต์ก็เป็นเพียงยานพาหนะที่จำเลยทั้งสองตั้งใจใช้เพื่อการลงทำร้ายโจทก์ร่วมโดย เฉพาะเท่านั้น มิใช่เพื่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกิดในภายหลังด้วย การกระทำของจำเลยทั้งสอง จึงไม่เป็นการร่วมกันซึ่งทรัพย์สินในเวลากลางคืนโดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำผิดอันเป็นเหตุอุกฉกรรจ์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ ตรี (ฎ.๘๗๐๑/๒๕๕๗)

- วันเกิดเหตุจำเลยกับนาย น.มาพบผู้เสียหายเพื่อนำรถจักรยานยนต์คนรักของจำเลยมาจัด ไฟแนนซ์ ผู้เสียหายจึงจัดเตรียมเอกสารเพื่อทำสัญญา ต่อมาผู้เสียหายเดินเข้าห้องน้ำ จำเลยตามมาใช้มีดจี้คอ ผู้เสียหาย นาย น.วิ่งไปปิดประตูสำนักงานบริษัท จากนั้นเกิดการต่อสู้กัน จำเลยกับนาย น.ช่วยกันเตะลำตัว ผู้เสียหายใช้เชือกมัดมือมัดเท้า และใช้สายไฟฟ้ารัดคอผู้เสียหาย แล้วนาย น.ล้วงเอาเงินในกระเป๋าเสื้อของ ผู้เสียหายไป จำเลยทำร้ายผู้เสียหายและลากเข้าห้องน้ำแล้วเอามิดแทงหลังผู้เสียหาย ๑ ครั้ง จากนั้นจับศีรษะ ผู้เสียหายกระแทกกับโถส้วมหลายครั้งจนผู้เสียหายหมดสติไป ดังนี้ การที่จำเลยกับพวกนำรถจักรยานยนต์มา ที่บริษัทผู้เสียหายในครั้งแรกนั้นก็เพื่อให้ผู้เสียหายจัดไฟแนนซ์รถจักรยานยนต์ให้ จึงมิใช่เป็นการใช้ ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิด ต่อมาหลังจากจำเลยกับพวกทำร้ายร่างกายผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กาย แล้วล้วงเอาเงินในกระเป๋าเสื้อของผู้เสียหายไป จากนั้นจำเลยได้ใช้มีดแทงหลังกับจับศีรษะผู้เสียหายกระแทก กับโถส้วมหลายครั้งจนผู้เสียหายหมดสติไป ผู้เสียหายยอมไม่เห็นจำเลยกับพวกในขณะที่หลบหนีว่าได้ใช้ รถจักรยานยนต์พาทรัพย์สินนั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุมหรือไม่ พยานหลักฐานโจทก์จึงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลย กับพวกซึ่งทรัพย์สินโดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิด หรือพาทรัพย์สินนั้นไปหรือเพื่อให้พ้นการจับกุมตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ ตรี คงฟังได้เพียงว่าจำเลยกับพวกกระทำความผิดฐานซึ่งทรัพย์สินเป็นเหตุ ให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคสาม เท่านั้น (ฎ.๘๕๒๓/๒๕๕๗)

๑๑.๖ ข้อสังเกต

๑. กรณีที่เป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์ ไม่ผิดฐานกรรโชกทรัพย์

- ในการกระทำความผิดฐาน ปล้นทรัพย์ แม้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ กับพวกร่วมกันขู่บังคับให้ โจทก์ร่วมลงลายมือในเช็ค สั่งจ่ายเงินให้จำเลยกับพวก แต่เจตนาของจำเลยกับพวกประสงค์ที่จะเอาทรัพย์สิน ของโจทก์ร่วมไปในทันทีนั่นเอง เพราะขณะที่จำเลยที่ ๓ กับพวกนำเช็คไปเบิกเงินที่ธนาคาร โจทก์ร่วมยังถูก จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ กับพวกที่เหลือควบคุมตัวไว้ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือให้พ้นจากการจับกุม

เท่านั้น อันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานปล้นทรัพย์ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่เป็นความผิดฐานกรรโชก (ฎ.๖๓๑/๒๕๓๒)

๒. การกระทำความผิดด้วยกัน ผิดฐานปล้นทรัพย์และฐานกรรโชกทรัพย์

- จำเลยทั้งสามร่วมกันล่อลวงให้ผู้เสียหายไปหา แล้วใช้อาวุธปืนขู่บังคับให้ผู้เสียหายขึ้นรถยนต์ ระหว่างอยู่ในรถมีการทำร้ายร่างกายผู้เสียหายขู่เชิญให้ผู้เสียหายไปล่อซื้อยาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวิธีการที่จะให้ผู้เสียหายยอมให้หรือยอมจะให้พวกตนได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน และเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไป พวกจำเลยยังนำบัตรเอทีเอ็มไปถอนเงินของผู้เสียหายออกมาและขู่เชิญผู้เสียหายจนยอมที่จะให้เงินแก่พวกจำเลยเป็นการทดแทนที่จะให้ไปล่อซื้อยาเสพติดให้โทษ แสดงว่า จำเลยทั้งสามมีเจตนาที่จะให้ได้ทรัพย์สินของผู้เสียหายมากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงวิธีการและจะให้ได้มาอย่างไร การกระทำความผิดมีลักษณะต่อเนื่องไม่ขาดตอน และการกระทำที่เป็นองค์ประกอบแห่งความผิดฐานร่วมกันปล้นทรัพย์กับความผิดฐานร่วมกันกรรโชกเกิดขึ้นซ้อนกัน ทั้งความผิดฐานร่วมกันกรรโชกเป็นความผิดสำเร็จแล้วตั้งแต่ผู้เสียหายยอมให้ทรัพย์สินที่พวกจำเลยเอาไปและยอมจะให้เงินแก่พวกจำเลยอีกในภายหลัง การที่จำเลยทั้งสามจะได้เงินส่วนที่ผู้เสียหายตกลงจะให้ในภายหลังหรือไม่ หากมีผลให้การกระทำความผิดฐานร่วมกันกรรโชกไม่เป็นความผิดสำเร็จไม่ การกระทำความผิดของจำเลยทั้งสามฐานร่วมกันกรรโชกและร่วมกันปล้นทรัพย์จึงเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท (ฎ.๕๑๑๗/๒๕๕๕)

ส่วนที่ ๑๒ การล่อกความผิดฐานฉ้อโกง (มาตรา ๓๔๑)

มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงประกอบด้วย

๑. ผู้ใด โดยทุจริต
๒. หลอกลวงผู้อื่น ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง
๓. โดยการหลอกลวงได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามหรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ
๔. โดยเจตนา (เป็นไปตามหลักทั่วไป ไม่ขอกล่าวในที่นี้)

๑๒.๑ โดยทุจริต คำว่า “โดยทุจริต” ได้อธิบายไว้ในส่วนความผิดฐานลักทรัพย์แล้ว ขอให้ดูรายละเอียดจากความผิดฐานลักทรัพย์ แต่การแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายในความผิดฐานฉ้อโกงมีความหมายกว้างกว่าในความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะประโยชน์ในความผิดฐานลักทรัพย์หมายถึงทรัพย์สินที่เป็นวัตถุมีรูปร่างเท่านั้น ส่วนความผิดฐานฉ้อโกง กฎหมายใช้คำว่า “ได้ไปซึ่งทรัพย์สิน” ซึ่งหมายถึงวัตถุที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง รวมถึงการทำ ถอน ทำลายเอกสารสิทธิ ด้วย

- การที่จำเลยสมคบกันหลอกลวงโจทก์ว่าจำเลยที่ ๒ คือ นาย ช. เจ้าของที่ดิน น.ส. ๓ จนโจทก์หลงเชื่อทำหนังสือรับรองทรัพย์สินยื่นขอประกันตัวนาย ก. ต่อศาลจังหวัดพิจิตรนั้น แม้จะไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับประโยชน์เป็นทรัพย์สินแต่ประการใด ก็ทำให้ นาย ก. ได้รับประโยชน์โดยใช้หนังสือรับรองทรัพย์สินนั้นอ้าง

ต่อศาลจนได้รับประกันตัวไปอันเป็นการแสวงหาประโยชน์สำหรับผู้อื่น ย่อมถือเป็นการกระทำโดยทุจริต เช่นกัน (ฎ.๘๖๓/๒๕๑๓)

๑๒.๒ มีการหลอกลวง

การหลอกลวงต้องกระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง ซึ่งมีข้อพิจารณา ดังนี้

๑๒.๒.๑ หลอกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ การแสดงข้อความอันเป็นเท็จแสดงว่าต้องเป็นการแสดงข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วทั้งในอดีตหรือปัจจุบัน จึงจะรู้ว่าความจริงเกิดขึ้นอย่างไร และการพูดที่ไม่ตรงกับความจริงที่เกิดขึ้น ย่อมถือเป็นการเท็จ หากแสดงข้อความเกี่ยวกับเรื่องในอนาคตซึ่งไม่แน่นอนว่าเหตุการณ์จะเป็นเช่นไร เช่นสัญญาว่าจะทำอะไร แล้วไม่ทำตาม โดยปกปิดยอมไม่อาจถือว่าเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จเป็นเพียงผิดสัญญาทางแพ่ง (ฎ.๑๗๙/๒๕๒๘, ฎ.๑๖๑๖/๒๕๓๑, ฎ.๓๗๘๔/๒๕๓๒, ฎ.๙๓๕/๒๕๔๒, ฎ.๑๖๗๔-๑๖๗๕/๒๕๔๓, ฎ.๒๐๖๗/๒๕๔๘) แต่หากผู้หลอกลวงมีเจตนามาแต่แรกแล้วว่า จะไม่ทำตามที่ได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จ ย่อมถือเป็นการหลอกลวงอันเป็นความผิดฐานฉ้อโกง (ฎ.๖๓๓/๒๕๔๖, ฎ.๑๒๒๙/๒๕๓๖, ฎ.๑๐๓๓/๒๕๓๔)

- พฤติการณ์ที่จำเลยไปขอซื้อโคจากผู้เสียหายโดยขอให้ผู้เสียหายนำโคไปส่งที่บ้านจำเลยแล้วจำเลยจะชำระราคาให้ ครั้นผู้เสียหายได้ปฏิบัติตามนั้น จำเลยกลับบ่ายเบี่ยงว่ายังเบิกเงินที่ธนาคารไม่ได้ นัดให้ผู้เสียหายไปรับเงินใหม่ในวันรุ่งขึ้น และในคืนนั้นเองจำเลยก็พาโคเหล่านั้นหนีไปเสีย ดังนี้เห็นได้ว่าจำเลยมีเจตนาทุจริตหลอกลวงให้ผู้เสียหายหลงเชื่อว่าจำเลยจะซื้อโคของผู้เสียหายจริงมาแต่ต้น ด้วยการวางแผนกระทำการเป็นชั้น ๆ โดยจำเลยไม่มีเจตนาจะใช้ราคาโคให้ผู้เสียหายเลยมาแต่แรกและผลแห่งการหลอกลวงนี้ก็คือจำเลยได้โคทั้ง ๑๒ ตัวไปจากผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยครบองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ มิใช่เรื่องผิดสัญญาทางแพ่งดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัย (ฎ.๑๕๕๔/๒๕๑๑)

- โจทก์มอบเช็คพิพาทที่จำเลยที่ ๒ ส่งจ่ายชำระหนี้ค่าซื้อฟิล์มภาพยนตร์ซึ่งจำเลยที่ ๑ ซื้อไปจากโจทก์คืนให้แก่จำเลยทั้งสองโดยหลงเชื่อคำขอของจำเลยทั้งสองว่า จำเลยทั้งสองจะนำรถยนต์มามอบให้แก่โจทก์เป็นการแลกกับเช็คพิพาทในวันรุ่งขึ้นซึ่งไม่เป็นความจริง จำเลยทั้งสองมีเจตนาทุจริตมาตั้งแต่แรกในขณะที่จำเลยทั้งสองมาแจ้งโจทก์ว่าจะนำรถยนต์มามอบให้แก่โจทก์มิใช่เรื่องผิดคำมั่นสัญญา เพราะการที่จำเลยทั้งสองแจ้งโจทก์ว่าจะนำรถยนต์มามอบให้แก่โจทก์มิใช่เหตุการณ์ตามความเป็นจริงในขณะนั้น แต่เป็นแผนการกำหนดขึ้นเพื่อให้โจทก์หลงเชื่อเป็นการหลอกลวงโจทก์ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ และโดยการหลอกลวงดังกล่าวได้ไปซึ่งเช็คอันเป็นทรัพย์สินจากโจทก์ จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ และยังเป็น การเอาไปเสียซึ่งเอกสารของโจทก์ ทำให้โจทก์ขาดเอกสารที่จะฟ้องร้องบังคับคดีตามกฎหมาย อันน่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ จึงเป็นความผิดตามป.อ.มาตรา ๑๘๘ อีกด้วย (ฎ.๑๐๓๓/๒๕๓๔)

- จำเลยใช้อุบายหลอกลวงผู้เสียหายว่าจำเลยได้เช่าห้องเช่า เกสท์เฮาส์มาจาก บ. มีกำหนดเวลา ๙ ปี จำเลยดำเนินการมาแล้ว ๒ ปี เหลือเวลาอีก ๗ ปี สามารถที่จะให้ ผู้เสียหายเช่าช่วงไปดำเนินการต่อได้ตามกำหนดดังกล่าว ผู้เสียหายหลงเชื่อตกลงทำสัญญาเช่าช่วงจาก จำเลยความจริงจำเลยทำสัญญาเช่าจาก บ. ไว้เพียง ๓ ปี และไม่มีสิทธิจะให้เช่าช่วงได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก บ. การหลอกลวงของจำเลยทำให้จำเลยได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้เสียหาย และทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายไม่ได้รับสิทธิการเช่าจาก บ. ตามกำหนดเวลาที่ทำไว้กับจำเลยการกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง (ฎ.๕๘๖๗/๒๕๓๔)

- ที่จำเลยฎีกาข้อกฎหมายว่าความผิดข้อหาฉ้อโกงต้องมีการหลอกลวงด้วยเจตนาทุจริต หลอกลวงให้ผู้ถูกหลอกลวงหลงเชื่อข้อเท็จจริงที่ตนหลอกลวง แล้วยอมส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้หลอกลวง เพราะเหตุที่ผู้ถูกหลอกลวงหลงเชื่อข้อเท็จจริงที่ผู้หลอกลวงได้หลอกลวงนั้น ผู้หลอกลวงจึงมีความผิด แต่จากข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ฟังว่า แม้จำเลยจะแสดงตนเป็นแพทย์ชื่อ ป. ประจำอยู่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จนโจทก์ร่วมหลงเชื่อ และจำเลยได้เงินจากโจทก์ร่วมไปทุกครั้ง อันเป็นผลมาจากการที่จำเลยจะได้เงินไปจากโจทก์ร่วมนั้น เป็นการกู้ยืมเงินและการนำเช็คแลกเงินสดจากโจทก์ร่วม ซึ่งจำเลยจะต้องจะคืนเงินแก่โจทก์ร่วมอยู่ดี หากจำเลยจะเอาไปโดยทุจริตโดยไม่คืนเงินแก่โจทก์ร่วมแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยไม่ครบองค์ความผิดนั้น เห็นว่า โจทก์ร่วมเบิกความยืนยันว่าสัญญาที่จำเลยทำให้ไว้จำเลยทำในนามนาย ป. ซึ่งไม่มีตัวจริงทั้งเช็คที่จำเลยนำมาแลกจำเลยยืมของบุคคลอื่นมาเป็นเช็คที่บัญชีปิดแล้ว ลายมือชื่อที่จำเลยลงในเช็คก็ใช้ภาษาจีนไม่เป็นไปตามตัวอย่างที่ให้ไว้กับธนาคาร เช็คที่ใช้แลกเงินจากโจทก์ร่วมไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ การหลอกลวงเอาเงินจากโจทก์ร่วมโดยทำหลักฐานการกู้หรือมอบเช็คให้โจทก์ร่วมดังกล่าวก็เป็นการหลอกลวงเพื่อให้ได้เงินนั่นเอง จำเลยมิได้มีเจตนาจะผูกพันตามสัญญาหรือเช็คที่นำไปแลกแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยครบองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑(ฎ.๕๒๕๕/๒๕๔๐)

- จำเลยนำผู้เสียหายไปคูที่ดินของ บ. ซึ่งอยู่ติดกับถนน ร.พ.ช. ผู้เสียหายจึงตกลงรับซื้อฝาก เพราะหลงเชื่อตามที่จำเลยหลอกลวงว่าที่ดินของ บ. คือที่ดินของจำเลยที่จะขายฝากแก่ผู้เสียหาย และหลังจากจำเลยขายฝากที่ดินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว จำเลยก็ไม่ได้สนใจชวนขายจะมาซื้อคืนจากผู้เสียหาย เพราะที่ที่ดินแปลงดังกล่าวกับที่ดินของ บ. ที่จำเลยนำชี้ให้ผู้เสียหายดูมีความแตกต่างกันมากโดยที่ดินของจำเลยมีสภาพเป็นป่า รยนต์ไม่สามารถเข้าไปถึง แต่ที่ดินของบ. เป็นที่นาทำประโยชน์ได้แล้วและอยู่ติดถนน ร.พ.ช. แสดงให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนาชี้ที่ดินแปลงของ บ. เพื่อหลอกลวงผู้เสียหายว่าเป็นที่ดินของจำเลยที่ประสงค์จะขายฝากแก่ผู้เสียหาย ทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและรับซื้อฝากที่ดินแปลงของจำเลยไว้จำเลยจึงมีความผิดฐานฉ้อโกง(ฎ.๑๘๖๖/๒๕๔๓)

- จำเลยทั้งสองกู้ยืมเงินโจทก์ ๗๕๐,๐๐๐ บาทโดยใช้โฉนดที่ดินของจำเลยที่ ๑ ซึ่งถูกเพิกถอนแล้วให้ยึดถือเป็นประกัน โดยจำเลยทั้งสองปกปิดข้อเท็จจริงนี้ไว้ เมื่อหนี้ถึงกำหนดจำเลยทั้งสองเสนอใช้ที่ดินตามโฉนดที่ดินดังกล่าวชำระแทนเงินกู้ โดยจำเลยที่ ๑ ทำหนังสือมอบอำนาจให้ไปจดทะเบียน จำเลยที่ ๒ ทำหนังสือให้ความยินยอม ทั้งที่โฉนดที่ดินนั้นถูกเพิกถอนเพราะที่ดินตามโฉนดที่ดินถูกขายทอดตลาดและเจ้าพนักงานออกโฉนดที่ดินฉบับใหม่แล้ว เป็นเหตุให้โจทก์คืนหนังสือสัญญาให้แก่จำเลย ดังนั้นการที่จำเลยทั้งสองร่วมกันหลอกลวงโจทก์ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดข้อความจริงจนโจทก์หลงเชื่อและได้เงินจากโจทก์ไปจึงเป็นความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง(ฎ.๘๓๙๖/๒๕๔๔)

- จำเลยที่ ๑ กู้ยืมเงินจากโจทก์ร่วมและผู้เสียหายทั้งหมดในครั้งแรกเป็นจำนวนน้อย แล้วจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนเป็นดอกเบี้ยในอัตราที่ตกลงตามกำหนดนัดก็เพื่อสร้างความเชื่อถือให้แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหายทั้งหมดจนโจทก์ร่วมและผู้เสียหายทั้งหมดหลงเชื่อและเกิดความไว้วางใจในตัวจำเลยที่ ๑ เพราะสามารถทำตามที่ตกลงกันได้ จึงให้จำเลยที่ ๑ กู้ยืมเงินไปอีกหลายครั้งโดยแต่ละครั้งเพิ่มต้นเงินสูงขึ้น ซึ่งความจริงแล้วจำเลยที่ ๑ ไม่ได้นำเงินดังกล่าวไปลงทุนในสหกรณ์ทหารหรือให้บุคคลอื่นกู้ยืมในลักษณะที่จะให้ผลประโยชน์มากเพียงพอที่จะนำมาจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหายทั้งหมดได้ หากแต่การจ่ายผลประโยชน์เป็นดอกเบี้ยในอัตราสูงให้แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหายทั้งหมดในครั้งแรก ๆ ก็เป็นเพียงอุบายทุจริตคิดตั้งเรื่องขึ้นเพื่อหลอกลวงโจทก์ร่วมและผู้เสียหายทั้งหมดให้หลงเชื่อและส่งมอบเงินให้ การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง (ฎ.๑๓๗๑/๒๕๔๗)

รับปากว่าจะทำอะไรในอนาคต แล้วไม่ทำตาม ไม่เป็นการหลอกลวง

- โจทก์ฟ้องว่า "จำเลยบังอาจมีเจตนาทุจริตใช้อุบายหลอกลวงให้นาง ส. ส่งทรัพย์สินให้จำเลย โดยจำเลยเอาความเท็จมากล่าวแก่นาง ส. ว่าจำเลยรื้อเงิน ขอยืมเพิ่มขนาดของนาง ส. ไปจำนำก่อนเพื่อเอาเงินไปใช้หนี้ วันรุ่งขึ้นจะจัดการไถ่คืนให้ซึ่งความจริงจำเลยไม่ได้มีเจตนาจะนำเพิ่มขนาดไปจำนำและจัดการไถ่คืนให้นาง ส. ดังกล่าว แต่จำเลยมีเจตนาจะเอาเพิ่มขนาดนั้นเสียเลย นาง ส. หลงเชื่อในถ้อยคำอันเป็นเท็จของจำเลย จึงมอบเพิ่มขนาด ๑ สายราคา ๒,๖๐๐ บาทของนาง ส. ให้จำเลยไป แล้วจำเลยเอาเพิ่มขนาดสายนี้เป็นประโยชน์ส่วนตัวเสีย" ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า ข้อความตามที่ปรากฏในฟ้องไม่มีข้อความอันเป็นเท็จซึ่งเป็นมูลให้เกิดความผิดฐานฉ้อโกง ข้อความตามที่ปรากฏในฟ้องแสดงเพียงว่า **จำเลยรับจะทำอะไรแล้วไม่ทำตามรับเท่านั้น** การไม่ทำตามรับดังคดีนี้ไม่ใช่ความผิดฐานฉ้อโกง ในฟ้องมีคำว่า จำเลยใช้อุบายหลอกลวงข้อนี้ก็จริงอยู่ แต่เมื่ออ่านฟ้องโดยตลอดจะพบว่าไม่มีการหลอกลวงอันเป็นความผิดอาญา (ฎ.๑๘๘๗/๒๕๐๐ ประชุมใหญ่)

- โจทก์บรรยายฟ้องเป็นใจความว่าจำเลยนำความเท็จมากล่าวหลอกลวงแก่ประชาชนและโจทก์ โดยจำเลยจัดพิมพ์หนังสือและจำหน่ายหนังสือบันทึกเหตุการณ์เขมรฆ่าโหดคนไทย ๓๐ ศพ การจำหน่ายหนังสือดังกล่าว **จำเลยโฆษณาแก่ประชาชนและโจทก์ว่า จำเลยจะนำเงินรายได้จากการจำหน่ายหนังสือดังกล่าวไปช่วยซื้ออาวุธให้ราษฎรชายแดนคุ้มครองหมู่บ้าน** เป็นเหตุให้โจทก์หลงเชื่อตกลงซื้อหนังสือดังกล่าว ๒ เล่มเป็นเงิน ๔๐ บาท จำเลยขายหนังสือดังกล่าวจำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ได้เงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยได้รับเงินค่าหนังสือจากโจทก์แล้ว จำเลยกลับนำเงินดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวและผู้อื่น ไม่นำไปซื้ออาวุธเพื่อแจกจ่ายให้ราษฎรชายแดนนั้น เห็นว่าข้อความตามที่ปรากฏในฟ้องแสดงเพียงว่า**จำเลยรับจะทำอะไรแล้วไม่ทำตามรับเท่านั้น** การไม่ทำตามรับดังที่โจทก์ฟ้องไม่ใช่ความผิดฐานฉ้อโกง แม้ในฟ้องจะมีคำว่าจำเลยนำความเท็จมากล่าวหลอกลวงแก่ประชาชนและโจทก์ แต่เมื่ออ่านฟ้องโดยตลอดจะพบว่าไม่มีการหลอกลวงอันเป็นความผิดฐานฉ้อโกง (ฎ.๒๖๙/๒๕๒๔)

- จำเลยอ้างว่า จำเลยมีสิทธินำของจากสโมสรท่าเรือมาขายได้ในราคาถูก ถ้าผู้เสียหายจะซื้อจำเลยคิดเอาแต่ค่าช่วยจัดการ ผู้เสียหายเห็นว่ามีการไถ่ จึงมอบเงินให้จำเลยไปซื้อ ต่อมาจำเลยบอกว่าเอาของมาให้ไม่ได้ และจะเอาของนั้นไปขายที่อื่นแล้วนำผลกำไรมาให้ ผู้เสียหายก็ไม่ว่าอะไร แล้วจำเลยก็นำผลกำไรมาให้ปฏิบัติกันอยู่หลายครั้ง ครั้งสุดท้ายที่จำเลยยังไม่ทันได้คืนทุนและกำไรให้ผู้เสียหายก็อาจจะเพราะถูกจับเสียก่อน ตามพฤติการณ์ดังนี้แสดงว่าผู้เสียหายมุ่งเอาผลกำไรที่จำเลยขายของที่ซื้อมานั้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยจะได้ซื้อของนั้นมาจากที่ใด ดังนั้นแม้จำเลยจะบอกแก่ผู้เสียหายว่ามีสิทธิออกของจากสโมสรท่าเรือแต่ผู้เดียวซึ่งไม่เป็นความจริง และสโมสรท่าเรือไม่มีชื่อร้อยเอก ส. ที่รับผิดชอบในการออกของตามที่จำเลยอ้างก็ตาม ก็หาใช่เป็นข้อสำคัญที่จะถือว่าจำเลยหลอกลวงผู้เสียหายอันจะเป็นผิดฐานฉ้อโกงไม่ หากแต่เป็นเรื่องที่ว่าจำเลยไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ได้รับรองไว้ต่อผู้เสียหายเท่านั้น (ฎ.๒๓๐๓/๒๕๑๘)

- จำเลยชักชวนโจทก์เข้าร่วมลงทุนในบริษัทของจำเลย โดยให้โจทก์ถือหุ้นในบริษัทของจำเลย ๓,๐๐๐ หุ้น เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท และโจทก์ได้ชำระเงินให้จำเลยรับไปแล้วโดยจำเลยสัญญาว่าเมื่อชำระแล้วจะโอนหุ้นในบริษัทของจำเลยให้แก่โจทก์ ต่อมาจำเลยมาขอเงินจากโจทก์อีก ๕๘,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในบริษัทและจะชำระเงินคืนเป็นหุ้นให้ โจทก์จึงจ่ายเงินให้จำเลยไป ซึ่งรวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๓๕๘,๐๐๐ บาท การที่จำเลยชักชวนโจทก์ให้ถือหุ้นในบริษัทของจำเลย เป็นเพียงคำรับรองที่จำเลยจะปฏิบัติในอนาคตขณะให้คำรับรองดังกล่าวยังไม่ถึงกำหนดเวลาที่จำเลยจะปฏิบัติตามคำรับรอง จึงไม่ใช่ความเท็จ

นอกจากนั้นตามบัญชีผู้ถือหุ้น ก็ปรากฏว่าจำเลยมีหุ้นอยู่ในบริษัทดังกล่าวจำนวนถึง ๙,๙๕๐ หุ้น แสดงว่ามีหุ้นอยู่จริง มิได้หลอกลวงโจทก์ การที่จำเลยไม่โอนหุ้นให้แก่โจทก์จึงเป็นการผิดสัญญาในทางแพ่งเท่านั้น ไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง (ฎ.๒๐๖๗/๒๕๔๘)

มุลคดีเป็นเรื่องราวแพ่ง ไม่ผิดฉ้อโกง

- จำเลยกับพวกติดต่อขอซื้ออรรถระบะจากผู้เสียหายในราคา ๔๓๐,๐๐๐ บาท ชำระเงินดาวน์ในวันทำสัญญา ๑๕๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือจำเลยจะทำสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทเงินทุนจีอี แคปปิตอล จำกัด ในวันดังกล่าวจำเลยได้ลงลายมือชื่อในสัญญาซื้อขายที่ไม่ได้กรอกข้อความไว้ พร้อมมอบสำเนาบัตรประจำตัวข้าราชการและสำเนาทะเบียนบ้านให้แก่ผู้เสียหาย นาย ส. พนักงานของบริษัทเงินทุนจีอี แคปปิตอล จำกัด นำสัญญาเช่าซื้อที่ยังไม่ได้กรอกรายละเอียดให้จำเลยลงลายมือชื่อในช่องผู้เช่าซื้อไว้ จากพฤติการณ์แสดงว่าจำเลย**มิได้เจตนาทุจริตหลอกลวงโจทก์มาตั้งแต่ต้น** การที่บริษัทเงินทุนจีอี แคปปิตอล จำกัด ยกเลิกการเช่าซื้อในเวลาต่อมาเนื่องจากจำเลยไม่นำรถไปตรวจสภาพเป็นเหตุการณที่เกิดขึ้นในภายหลังจากผู้เสียหายส่งมอบรถระบะแล้ว**มิได้เกิดจากจำเลยหลอกลวงผู้เสียหาย**ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จแต่อย่างใด การที่จำเลยมิได้ชำระราคาเช่าซื้อส่วนที่เหลือก็เป็นเรื่องผิดสัญญาทางแพ่งเท่านั้น (ฎ.๑๔๒๙/๒๕๕๕)

- การที่จะฟังว่าจำเลยทั้งสองฉ้อโกงโจทก์หรือไม่ข้อเท็จจริงจะต้องได้ความว่าจำเลยทั้งสอง**มีเจตนาทุจริตมาตั้งแต่แรก**หลอกลวงโจทก์ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวง ดังว่านั้นได้ไปซึ่งเงินมัดจำ ๑๐,๐๐๐ บาท จากโจทก์ เมื่อโจทก์มิได้นำสืบให้เห็นว่าขณะที่โจทก์วางมัดจำนั้น จำเลยทั้งสองได้ขายรถยนต์ไปแล้วจริง อันจะทำให้เห็นว่า จำเลยทั้งสองมีเจตนาทุจริตหลอกลวงโจทก์มาตั้งแต่แรก แต่กลับปรากฏจากทางนำสืบของจำเลยทั้งสองว่า จำเลยทั้งสองให้ผู้อื่นเช่าซื้อรถยนต์ไปในภายหลัง การที่จำเลยทั้งสอง ปฏิเสธไม่ยอมขายรถยนต์ให้โจทก์ในราคาที่ตั้งกลงกันได้แต่แรก จะเป็นด้วยการคิดคำนวณราคาผิดหรือเพราะมีเรื่องทะเลาะกัน จึงไม่คิดส่วนลดให้โจทก์ก็ตามกรณีเป็นเรื่องผิดสัญญาในทางแพ่ง ไม่มีมูลเป็นความผิดทางอาญา (ฎ.๕๖๖/๒๕๔๒)

- จำเลยทำสัญญาจะซื้อขายโรงเรือนของจำเลยให้โจทก์ในราคา ๔,๐๐๐ บาท และจำเลยรับเงินไปจากโจทก์ ๔,๐๐๐ บาท อีกทั้งจำเลยมอบโรงเรือนดังกล่าวให้โจทก์ครอบครองไปแล้วตามสัญญาจะซื้อขายแม้โจทก์จะบรรยายฟ้องว่าจำเลยหลอกลวงแสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าจะไปจดทะเบียนการซื้อขายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในภายหลัง โจทก์หลงเชื่อจึงยอมทำสัญญาจะซื้อขายและมอบเงิน ๔,๐๐๐ บาท ให้จำเลยไปก็ดี หาใช่ข้อความอันเป็นเท็จไม่ เพราะการที่โจทก์เข้าทำสัญญาจะซื้อขายเรือนกับจำเลยเป็นความจริงโจทก์ได้ครอบครองเรือนแล้ว การจะไปจดทะเบียนการซื้อขายในภายหลังเป็นข้อตกลงตามสัญญาจะซื้อขายที่โจทก์จำเลยตกลงทำกันไว้ แม้ต่อมาจำเลยจะไปทำสัญญาซื้อขายเรือนหลังนี้ให้นาย ส. อีกทั้งเป็นเรื่องผิดสัญญา โจทก์ชอบที่จะว่ากล่าวกับจำเลยในทางแพ่ง คดีไม่มีมูลความผิดทางอาญารฐานฉ้อโกง (ฎ.๓๓๑๓/๒๕๑๔)

๑๒.๒.๒ หลอกลวงด้วยการปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง

- จำเลยที่ ๑ พันตำแหน่งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดโจทก์ไปแล้ว แต่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก็ยังคงมีชื่อเป็นผู้มีอำนาจถอนเงินของวัดโจทก์จากธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสงขลา อยู่ โดยยังไม่มีผู้ใดเพิกถอนอำนาจในการถอนเงินของจำเลยและแจ้งไปให้ธนาคารทราบ แล้วจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันถอนเงินของโจทก์จากธนาคารดังกล่าวไป โดยจำเลยมิได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของธนาคารทราบว่า จำเลยที่ ๑ พันจากตำแหน่งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดโจทก์แล้ว และมีได้แจ้งให้โจทก์ทราบเรื่องการเบิกถอนเงินนั้น การกระทำของจำเลยเช่นนี้ยังไม่เป็นการหลอกลวงเจ้าหน้าที่ของธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาสงขลา

เพราะเมื่ออำนาจการถอนเงินซึ่งจำเลยมีมาแต่เดิมนั้นยังไม่ได้ถูกเพิกถอน การที่จำเลยไปถอนเงิน จึงเป็นการถอนเงินตามที่วัตถุประสงค์ตกลงไว้กับธนาคาร และการที่จำเลยมิได้แจ้งให้โจทก์ทราบเรื่องการถอนเงินนี้ ก็ไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามฟ้อง (ฎ.๑๕๐๑/๒๕๑๖) (คดีนี้วัดเป็นโจทก์ ธนาคารมิได้เป็นโจทก์ฟ้อง การไปถอนเงินจากธนาคาร จำเลยมิได้แสดงข้อความเท็จหรือปกปิดข้อความจริงต่อวัดโจทก์ จึงไม่ผิดฉ้อโกง)

- จำเลยใช้อุบายหลอกลวงผู้เสียหายว่าจำเลยได้เช่าห้องเช่า เกสท์เฮาส์มาจาก บ. มีกำหนดเวลา ๙ ปี จำเลยดำเนินกิจการมาแล้ว ๒ ปี เหลือเวลาอีก ๗ ปี สามารถที่จะให้ ผู้เสียหายเช่าช่วงไปดำเนินกิจการต่อได้ตามกำหนดดังกล่าว ผู้เสียหายหลงเชื่อตกลงทำสัญญาเช่าช่วงจากจำเลย ความจริงจำเลยทำสัญญาเช่าจาก บ. ไว้เพียง ๓ ปี และไม่มีสิทธิจะให้เช่าช่วงได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก บ. การหลอกลวงของจำเลยทำให้จำเลยได้ไปซึ่งทรัพย์สินจาก ผู้เสียหาย และทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายไม่ได้รับสิทธิการเช่าจาก บ. ตามกำหนดเวลาที่ทำไว้กับจำเลยการกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง (ฎ.๕๘๖๗/๒๕๓๔)

๑๒.๓. การได้ไปซึ่งทรัพย์สิน การทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ์

๑๒.๓.๑ โดยการหลอกลวงได้ไปซึ่งทรัพย์สิน ในความผิดฐานฉ้อโกงจะต้องได้ความว่าผู้หลอกลวงได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากการหลอกลวง โดยเรื่องที่หลอกลวงต้องเป็นสาระสำคัญที่ทำให้ผู้ถูกหลอกลวงตัดสินใจยินยอมมอบทรัพย์สินให้ และการได้ทรัพย์สินไปจะต้องเป็นผลโดยตรงจากการหลอกลวงของผู้หลอกลวง หากไม่ได้ไปซึ่งทรัพย์สิน หรือได้ไปแต่มิใช่เพราะเหตุที่ถูกหลอกลวง ก็ไม่ผิดฐานฉ้อโกง

กรณีที่ผู้หลอกลวงมิได้ได้ไปซึ่งทรัพย์สิน

- จำเลยหลอกลวงผู้เสียหายว่าบริษัท บ. จะยุบตัวแทนจำหน่ายเบียร์แห่งหนึ่ง จำเลยสามารถติดต่อให้ผู้เสียหายเป็นตัวแทนของบริษัท บ. ได้ โดยจำเลยขอค่าสมนาคุณเป็นเงินจำนวนหนึ่ง แต่สัญญาจ่ายค่าสมนาคุณระบุว่าจ่ายค่าสมนาคุณก็ต่อเมื่อผู้เสียหายได้ทำสัญญาเป็นตัวแทนจำหน่ายเบียร์เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นลักษณะของสัญญาต่างตอบแทน ดังนั้นแม้ผู้เสียหายจะหลงเชื่อคำหลอกลวงของจำเลย และลงลายมือชื่อในหนังสือสัญญาจ่ายค่าสมนาคุณให้จำเลยไป จำเลยก็ไม่ได้ทรัพย์สินไปจากผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานพยายามฉ้อโกง (ฎ.๒๙๒๒/๒๕๒๔)

- โจทก์ขับรถยนต์ของโจทก์ลงจากอาคารจอดรถของจำเลยแล้วแสดงบัตรจอดรถที่มีตราประทับว่าบริการแผนกจัดเลี้ยง ๑๔ ต่อ น. พนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งทำหน้าที่เก็บค่าบริการจอดรถ โจทก์จึงไม่เสียค่าจอดรถแก่จำเลย โดยโจทก์ทราบดีว่าจำเลยซึ่งเป็นนายจ้างมีข้อห้ามมิให้พนักงานนำรถขึ้นไปจอดบนอาคารจอดรถ และโจทก์ทราบอยู่แล้วว่าวันเกิดเหตุมีการนำรถขึ้นไปจอดโดยไม่มีสิทธิและไม่ได้รับการยกเว้นและโจทก์ควรจะต้องแจ้งความจริงดังกล่าวให้ น. ทราบขณะยื่นบัตรจอดรถนั้นมีใช้กรณีที่ให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิ์ และความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ตอนแรก กรณีจะต้องได้ความว่าผู้กระทำความผิดได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง โจทก์แสดงบัตรจอดรถที่มีตราประทับว่าบริการแผนกจัดเลี้ยง ๑๔ ต่อ น. เพื่อจอดรถโดยไม่ต้องเสียค่าจอดรถเท่านั้น โจทก์ได้รับผลเพียงการบริการจอดรถจากจำเลยโจทก์หาได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากจำเลยไม่ การกระทำของโจทก์จึงไม่เป็นความผิดอาญาฐานฉ้อโกง (ฎ.๗๒๖๔/๒๕๔๓)

- จำเลยทั้งสองร่วมกันนำ ธ. มาสมัครเป็นสมาชิกสมาคมมาปนกิจสงเคราะห์โจทก์ร่วม โดยแจ้งแก่โจทก์ร่วมว่า ธ. คือ บ. บิดาจำเลยที่ ๑ เป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรงเป็นเหตุให้โจทก์ร่วมหลงเชื่อจึงรับ บ.

เป็นสมาชิก ความจริงแล้วขณะนั้น บ. ป่วยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้ ไม่สามารถเดินไปไหนมาไหนได้ การหลอกลวงมีผลเพียงให้โจทก์ร่วมรับ บ. เข้าเป็นสมาชิกเท่านั้น หาได้ทำให้จำเลยทั้งสองได้ทรัพย์สินไปจากโจทก์ร่วมไม่ แม้อต่อมาโจทก์ร่วมจะจ่ายเงินสงเคราะห์ให้จำเลยที่ ๑ ไปจำนวน ๙๒,๐๐๐ บาท แต่ก็เนื่องจาก บ. ถึงแก่กรรม หาใช่เนื่องจากจำเลยทั้งสองหลอกลวงไม่ การกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง (ฎ.๓๖๖๗/๒๕๔๒)

- จำเลยหลอกลวงผู้เสียหายว่ามีรถยนต์ขนส่งนักร้องนักดนตรีและเครื่องดนตรีชุดซ็องต้องให้ช่างแก้ไข จึงว่าจ้างรถยนต์ของผู้เสียหายไปส่ง เมื่อส่งเรียบร้อยแล้วจำเลยจะให้ค่าขนส่งแก่ผู้เสียหาย ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นข้อความอันเป็นเท็จ และปกปิดข้อความจริงดังกล่าว ผู้เสียหายหลงเชื่อว่าเป็นความจริง จึงจัดการรับจ้างขนส่งให้จำเลยนั้น เห็นว่า แม้จะฟังได้ตามฟ้องของโจทก์ดังกล่าว การที่จำเลยกล่าวหลอกลวงหรือปกปิดความจริงก็เพื่อให้ผู้เสียหายรับจ้างทำการขนส่งให้จำเลยเท่านั้น จำเลยได้รับผลเพียงการขนส่งจากผู้เสียหาย จำเลยไม่ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้เสียหาย ตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ส่วนเงินค่าขนส่ง ๑,๐๐๐ บาทที่จำเลยไม่ได้ชำระให้ผู้เสียหายนั้นเป็นทรัพย์สินที่ผู้เสียหายจะเรียกร้องเอาจากจำเลยภายหลังเมื่อขนส่งให้จำเลยถึงที่ที่ตกลงกันแล้ว กรณีเป็นเรื่องผิดสัญญาทางแพ่งไม่เป็นความผิดทางอาญาฐานฉ้อโกง (ฎ.๑๗๓๓/๒๕๑๖)

กรณีที่ได้ไปซึ่งทรัพย์สินมิใช่ผลโดยตรงจากการหลอกลวง

- การที่ผู้กระทำผิดฐานฉ้อโกงได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่ ๓ ต้องเป็นผลโดยตรงจากการหลอกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งบริษัท ย. โดยจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ อ้างว่าได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายประกอบกิจการเกี่ยวกับการเป็นโบรกเกอร์ให้กับผู้ลงทุนในการติดต่อซื้อขายในสัญญาสกุลเงินตราต่างประเทศกับตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทั่วโลกโดยบริษัท ย. เป็นคอมมิสชั่นเฮาส์ของตลาดโลกซึ่งไม่เป็นความจริง จึงเป็นการหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง แต่การที่โจทก์และบุคคลอื่นนำเงินไปลงทุนกับบริษัท ย. เพื่อประกอบกิจการสั่งซื้อส่งขายเงินตราต่างประเทศมีลักษณะเป็นการเก็งกำไรการที่จะได้กำไรหรือขาดทุนขึ้นอยู่กับความเสี่ยงทั้งการประกอบกิจการดังกล่าวก็เป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของบริษัท ย. หากแต่ยังไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังเท่านั้น จึงเป็นความสมัครใจในการร่วมลงทุนการได้ไปซึ่งทรัพย์สินในการร่วมลงทุนมิได้เกิดจากผลโดยตรงจากการถูกหลอกลวงว่าบริษัท ย. ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าว การกระทำของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ จึงไม่เป็นความผิด (ฎ.๕๗๒๙/๒๕๓๙)

- จำเลยทั้งสองร่วมกันนำนาย ธ. มาสมัครเป็นสมาชิกของโจทก์ร่วม โดยแจ้งแก่นาย ท. กรรมการของโจทก์ร่วมว่านาย ธ. คือนาย บ. บิดาจำเลยที่ ๑ เป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง เป็นเหตุให้โจทก์ร่วมหลงเชื่อจึงรับนาย บ. เป็นสมาชิก ความจริงแล้วขณะนั้นนาย บ. ป่วยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้ ไม่สามารถเดินไปไหนมาไหนได้ การหลอกลวงของจำเลยทั้งสองดังกล่าวจึงมีผลเพียงให้โจทก์ร่วมรับนายบุญจันทร์เข้าเป็นสมาชิกเท่านั้น หาได้ทำให้จำเลยทั้งสองได้ทรัพย์สินไปจากโจทก์ร่วมแต่ประการใดไม่ แม้อต่อมาโจทก์ร่วมจะจ่ายเงินสงเคราะห์ให้จำเลยที่ ๑ ไปจำนวน ๙๒,๐๐๐ บาท แต่ก็เนื่องจากนาย บ. ถึงแก่กรรม หาใช่เนื่องจากจำเลยทั้งสองหลอกลวงไม่ การกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง (ฎ.๓๖๖๗/๒๕๔๒)

- จำเลยอ้างว่า จำเลยมีสิทธินำของจากสโมสรท่าเรือมาขายได้ในราคาถูก ถ้าผู้เสียหายจะซื้อจำเลยคิดเอาแต่ค่าช่วยจัดการ ผู้เสียหายเห็นว่ามิกำไรดี จึงมอบเงินให้จำเลยไปซื้อ ต่อมาจำเลยบอกว่าเอาของมาให้ไม่ได้ และจะเอาของนั้นไปขายที่อื่นแล้วนำผลกำไรมาให้ ผู้เสียหายก็ไม่ว่าอะไร แล้วจำเลยก็นำผลกำไร